

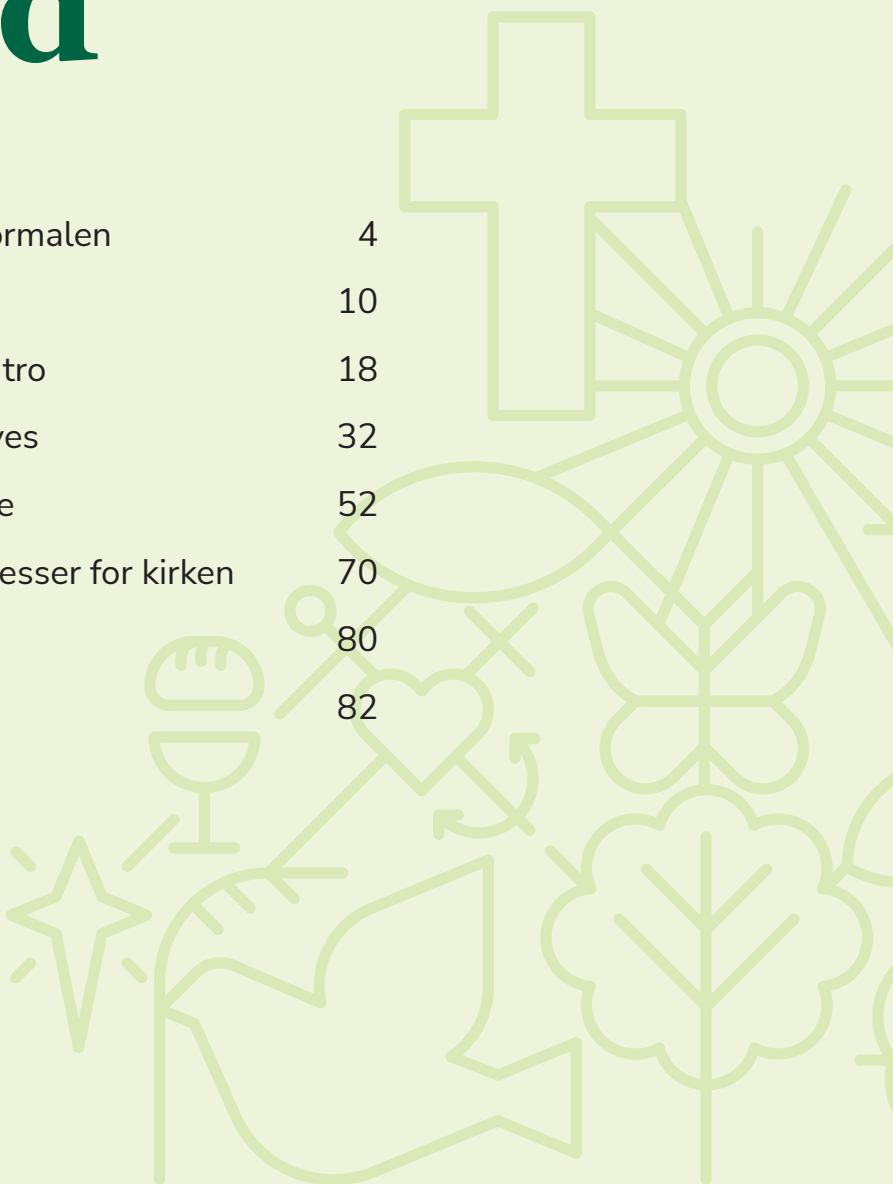
Årsrapport 2023

DEN NORSKE KIRKE

Innhold

Endring – den nye normalen	4
Kirken i tall	10
Kirken åpner rom for tro	18
Kirken er der livet leves	32
Kirken er mer for flere	52
Viktig arbeid og prosesser for kirken	70
Fremtidsutsikter	80
Vedlegg	82

Dette er årsrapporten for Den norske kirke 2023. Årsrapporten er utformet på bakgrunn av utviklingssamtalene med bispedømmene, samt tilgjengelige rapporter, analyser og statistikker.

Ansvarlig redaktør: Jorunn Strand Askeland
Godkjent av Kirkerådet i sak KR 53/24

ISBN 978-82-7545-217-5 (PDF)
ISBN 978-82-7545-216-8 (Trykt, heftet)

Forsidefoto: Ørjan Marakatt Bertelsen

Endring – den nye normalen

I 2023 skulle vi «tilbake til normalen». I stedet kom enda en krise og vi må innse at det kanskje ikke blir en normal å komme tilbake til, men raske endringer vi må tilpasse oss.

Gisseltakingen i Israel og de påfølgende brutale angrepene på Gaza har sjokkert en hel verden. Den norske kirke har fordømt både bortføring og krigsforbrytelser og har bidratt til å samle jøder, muslimer og kristne i Norge for å forsøke å unngå økt polarisering her.

Etter 20 år med utredning om kirkelig organisering, fikk Kirkemøtet i august de fleste skuldre til å senke seg. Det etableres ikke en felles arbeidsgiver for hele kirken. I stedet skal vi arbeide sammen for å forbedre det systemet vi har. Det handler om å skape en felles kultur, flere digitale løsninger for både medlemmer og ansatte og flere fellesløsninger på ulike arbeidsområder som binder de to arbeidsgiverne lokalt best mulig sammen. I dette arbeidet involveres både rådsmedlemmer, tillitsvalgte og alle ansatte.

Det er nå sju år siden Den norske kirke ble etablert som egen nasjonal størrelse utenfor staten. Kirken har et grunnlovsvvern som folkekirke. Trossamfunnsloven gir oss en status som trossamfunn blant mange andre som staten skal likebehandle. Vi er også den største organisasjonen i sivilsamfunnet og dermed en samarbeidspartner både for stat og kommune og andre organisasjoner. Alle tre aspekter

er viktige for å beskrive hvem Den norske kirke er, og hva vi ønsker å bidra med i samfunnet.

Åpne rom for tro

Det er solid vekst i aktiviteter som babysang og familiemiddager med tilhørende program på hverdager. Samtidig forskyves aktiviteter fra søndager til hverdager. Det deltok 19 % færre på søndagsgudstjenester i 2023 enn i 2019. Mye tyder på at en trend som har vart lenge, skjøt fart under pandemien – vi har fått nye søndagsvaner.

En stor glede høsten 2023 var at Samisk spillebok ble lansert. Med dette nybrottsarbeidet har vi fått ressurser for organister som kan følge lokale samiske syngemåter av salmene.

Det er forholdsvis stabil oppslutning om de kirkelige handlingene, men tallene peker likevel svakt nedover. Vi må utforske hva som trekker tallene ned og hva som skal til for å snu dem.

Det har vært arbeidet systematisk med dåp og den bratte nedgangen vi så før pandemien, har stoppet opp. Stadig flere mener at «barna skal velge dåp selv» og det er utfordrende å gi disse barna materiell og muligheter til å erfare kristent liv slik at de kan gjøre et informert valg om dåp selv. Drop-in-dåp ser ut til å ha kommet for å bli. I den nasjonale kampanjetiden rundt pinse, ble mer enn 200 mennesker

*Kirkerådets leder
Harald Hegstad*

*Kirkerådets direktør
Ingrid Vad Nilsen*

døpt i kirker over hele landet med slagordet «Helt enkelt – like stort».

Kirken er der livet leves

Ansatte hadde 37 000 enkeltsamtaler i fjor, samtaler som rommer mye sjelesorg. Det ble også gjennomført 31 000 besøk i hjemmet til mennesker med ulike behov. Alt dette skjer helt gratis og uten lange ventetider.

Kirkene er en viktig kulturarena i lokalsamfunnet og er også selv en viktig kulturaktør. Tallene på kulturarrangementer er nå på vei tilbake til 2019-nivå. Utdanningsdirektoratets klare rammer for sam-

Mange av kirkens aktiviteter er altfor godt bevarte hemmeligheter for folk flest.

arbeid mellom kirke og skole, har skapt ro rundt skolegudstjenestene. Dette gjenspeiles i positive tall i statistikken for 2023. Også annet samarbeid med barnehage og skole øker. Kirken kan gi viktige bidrag til skolens læringsmål, som samtidig vil øke kunnskapen om blant annet de kristne fortellingene, høytidene, kirkerommets utsmykninger og pilegrimsvandring.

Både det Lutherske verdensforbund (LVF) og Konferansen av europeiske kirker (KEK) avholdt sine generalforsamlinger i 2023, begge med aktive delegasjoner fra Den norske kirke. Temaer som enhet, fred, forsoning, klima, urfolk, krig i Ukraina og Midtøsten går igjen begge steder. Mellomkirkelig Råd arbeider videre med utfordringene fra disse møtene.

Sannhets- og forsoningskommisjonen som har behandlet fornorskningen av samer, kvener/norskfinner og skogfinner, overleverte sin rapport til Stortinget i juni. Den norske kirke var med både ved overrekkelsen og i ulike aktiviteter etterpå. Høsten 2023 ble det forberedt en sak til Kirkemøtet om oppfølging i form av en handlingsplan for det videre arbeidet.

Kirken er mer for flere

Hvis kirken skal være mer for flere, må vi hele tiden utforske nye måter å være kirke på. Vi må sørge for at arbeidet treffer målgruppene og vi må jobbe aktivt

med å kommunisere alt det kirken er og gjør. Mange av kirkens aktiviteter er altfor godt bevarte hemmeligheter for folk flest. Hvis vi ikke er synlige og oppleves relevante for folks eksistensielle behov, vil vi ikke forbli en bred folkekirke.

I flere år har kirken nasjonalt samarbeidet med menigheter som ønsker å være med for å lage nasjonal oppmerksomhet rundt jul og påske, dåp, konfirmasjon og bryllup, allehelgensdag og Lys våken. I 2023 var julekampanjen innrettet på å få folk tilbake til kirken på julaften. Tallene tyder på at vi lyktes.

Mange ressurser ble brukt til valgkampanje for kirkevalget i fjor. Medlemsundersøkelsen viser at de aller fleste hadde fått med seg at det var kirkevalg samtidig med kommune- og fylkestingsvalg. For første gang ble digitalt forhåndsvalg prøvd ut. Dette ble en suksess som bør utvikles videre. Oppslutningen om valget var derimot ikke like positivt, med 9,06 % oppslutning. Vi må spørre oss selv om hva slags valg dette er og hvilken oppslutning det er mulig å få.

Samskaping har blitt det nye ordet for samarbeid mellom offentlige og private aktører. Kirken er en stor organisasjon i sivilsamfunnet som har ressurser i lokalsamfunn over hele landet. Disse kan både stat og kommune gjøre seg nytte av, for barn og unge som faller utenfor, mennesker med psykiske utfordringer og ensomhet. Vi er også en viktig aktør i sikkerhets- og beredskapsarbeid, der det offentlige ikke makter å møte den nye sikkerhetspolitiske situasjonen alene, men ønsker et offentlig-privat samarbeid.

I tillegg ønsker Den norske kirke et aktivt og godt samarbeid med organisasjoner som arbeider med misjon, diakoni og barn og unge. Vi tror også at vi bidrar til å bli mer for flere når vi samarbeider med andre kristne trossamfunn lokalt og når vi skaper dialogarenaer på tvers av tro og livssyn.

Dette er gullet i folkekirken: Vi er over alt, med kompetente ansatte, engasjerte rådsmedlemmer og en frivillighet som står på til beste for kirken.

Sluttord

Mange samfunnssektorer, også kirken, sliter med rekruttering. Da er det spesielt gledelig at 2023 ble et rekordår for vigslinger. Hele 97 vigslinger til kirkelige stillinger ble gjennomført – det høyeste antallet på mange år!

Medarbeiderundersøkelsen fra høsten 2023 viser at kirken har over 7 000 engasjerte og dedikerte ansatte som ønsker å hjelpe hverandre til å skape mest og best mulig kirke. I tillegg kommer 12 000 rådsmedlemmer som nå har startet arbeidet i en ny fireårsperiode. Kirken har også mer enn 77 000 frivillige som bidrar til å skape livskraftige menigheter.

Dette er gullet i folkekirken: Vi er over alt, med kompetente ansatte, engasjerte rådsmedlemmer og en frivillighet som står på til beste for kirken.

Takk for innsatsen i 2023!

Mer himmel på jord

Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.

Den norske kirkes strategi for 2022–2029

Kirken åpner rom for tro

Kirken er der livet leves

Kirken er mer for flere

Kirken for den enkelte

Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet

Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner

Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt

Kirken i samfunnet

Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle

Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt

Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på

Kirken som organisasjon

Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke

Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører

Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Kirken i tall

Merk: Tall for 2023 er foreløpige

Antall medlemmer

3 472 548

62,6 % av befolkningen

26 544 færre enn i 2022

innmeldt 4 026

utmeldt 16 722

Foto: Kirkerådet

Antall konfirmerte

32 626

47,9 % av alle 15-åringar
90 færre enn i 2022
andel redusert 2,0 prosentpoeng

Foto: Helene Moe Slinning

Antall gravferder

35 743

81,6 % av døde
2 323 færre enn i 2022
andel redusert 1,8 prosentpong

Foto: Audun Haugen

Antall vielser

6 345

1 049 færre enn 2022

Antall døpte

26 383

50,8 % av fødte

1 588 færre enn i 2022

2,5 prosentpoeng nedgang

Antall gudstjenester

55 924

| 1 660 færre enn 2022

Antall deltakere
på gudstjeneste

4 295 111

96 007 flere enn i 2022

Foto: Bo Mathisen

Frivillige
77 782

1 516 flere enn i 2022

Antall prestearbverk

1 332,55

1,1 flere enn i 2022

Foto: Torstein Kiserud

Kirkelig inndeling

Den norske kirke er en landsdekkende folkekirke, delt inn i elleve bispedømmer. Hvert bispedømme har sin egen biskop, og et valgt bispedømmeråd som representerer og leder arbeidet i sitt område. Hvert bispedømme er igjen delt inn i prostier, fellesråd og sokn.

MØRE

95 sokn
26 fellesråd
6 prosti

NIDAROS

118 sokn
34 fellesråd
9 prosti

BJØRGVIN

170 sokn
43 fellesråd
11 prosti

STAVANGER

89 sokn
23 fellesråd
9 prosti

AGDER OG TELEMARK

109 sokn
42 fellesråd
9 prosti

TUNSBERG

99 sokn
25 fellesråd
9 prosti

NORD-HÅLOGALAND

62 sokn

39 fellesråd

8 prosti

SØR-HÅLOGALAND

83 sokn

40 fellesråd

8 prosti

HAMAR

161 sokn

46 fellesråd

10 prosti

OSLO

59 sokn

3 fellesråd

7 prosti

BORG

102 sokn

28 fellesråd

8 prosti

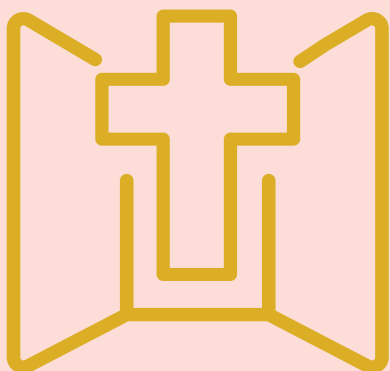
Antall geografiske sokn:	1146
Antall fellesråd:	349
Antall prosti:	94

Soknet er den grunnleggende enheten i Den norske kirke og den geografiske rammen om menigheten. Soknene varierer i geografisk utstrekning og antall medlemmer, men hvert sokn har minst en kirke. **Menighetsrådet** blir valgt blant kirkemedlemmene i soknet og har som grunnleggende oppgave å vekke og nære det kristelige livet i soknet.

Alle soknene innenfor en kommune utgjør ett **fellesrådsområde**. **Kirkelig fellesråd** består av menighetsrådsmedlemmer fra hvert menighetsråd i kommunen, en prost eller annen prest og kan ha i tillegg ha en representant valgt av kommunen. Fellesrådet har i hovedsak økonomiske og administrative oppgaver på vegne av soknene, og ivaretar også soknenes interesser overfor kommunen. Kirkevergen er daglig leder i fellesrådet.

Prostiet er en gammel kirkelig inndeling, og i dag er prostiet primært tjenstedistrikt for prestene. Prosten leder prestedtjenesten i prostiet, og prosten skal også samvirke med de kirkelige rådene i prostiet. De fleste prostiene omfatter i dag flere kirkelige fellesrådsområder. Noen steder er det sammenfall mellom prosti og fellesrådsområde, og noen få fellesrådsområder har flere prostier.

Merk: Oversikten viser inndelingen per 1.1.2024

Kirken åpner rom for tro

Den norske kirke vil åpne rom for tro og forkynde evangeliet for mennesker gjennom hele livet.

Kirken åpner rommene for mange gjennom aktiviteter med ulike former for nærvær i lokalsamfunn og storsamfunn. De åpnes særlig knyttet til livets viktigste begivenheter, som fødsel, ungdomstid, ekteskapsinngåelse og gravferd.

Vigsel

6 345 par giftet seg i Den norske kirke i 2023. Dette er en nedgang fra 2022, men da var tallet trolig litt høyt fordi mange vielser ble utsatt under pandemien. Sett over tid er tallene stabile. Dette bekreftes blant annet i **medlemsundersøkelsen fra 2023**, der et stabilt antall av medlemmene uttrykker ønske om å gifte seg i kirken.

Kirken ønsker å vise ulike måter å gjennomføre seremonier på. Det siste året har flere kirker hatt gode erfaringer med å tilby drop-in-bryllup, og ett eksempel på dette er fra Ulstein på Sunnmøre.

Ulstein sokn blei overraska av responsen etter dei annonserte drop-in-vigsel for første gong på Valentinsdagen 2023. Heile sju par møtte opp for å gifte seg. Kyrkjelyden stilte med pynta kyrkje, prest, solist, kantor og enkel fotografering i kyrkja og på kyrkjetrappa. Ein lokal butikk sponsa blomster og pynt. Det var dialog med alle par på førehand, slik at papira vart ordna til dagen. Mange gav uttrykk for at dei hadde lenge tenkt å gifte seg. Plutseleg var det eit fint høve og det var lagt til rette for at ein slik seremoni kunne gjerast både enkelt og høgtideleg på same tid.

Lone Isabel Rogne Pettersen og Fredrik Sundal var eit av para som gifta seg på Valentinsdagen i Ulstein kyrkje.

Foto: Kirkerådet

Gudstjenester

Fra 2022 til 2023 økte antallet deltakere på gudstjenester med omtrent 100 000, fra 4,2 millioner til 4,3 millioner. Samtidig sank antall gudstjenester med 1 660 til 55 924. Fortsatt ligger deltakelsen 1 million lavere enn fra siste normalår i 2019, da tallet var totalt 5 249 069 deltakere på 60 166 gudstjenester. Gjennomsnittlig antall deltakere var 77 både på søn-/helligdager og andre gudstjenester.

I medlemsundersøkelsen fra 2023 oppgir 78 % av medlemmene at kirken er samfunnsnyttig når den gjennomfører sine gudstjenester og seremonier. Det gjøres et omfattende arbeid med å bruke gudstjenester til å involvere på tvers av bakgrunn, konfesjoner, uttrykksformer og alder. I Gloppen i Nordfjord prosti har de utviklet en «generasjons-gudstjeneste» der nesten 50 medarbeidere i ulike aldersgrupper deltar. Soknepresten forteller:

Nokon skriv bøner, andre er med i faste ledd, ynsker velkommen, les eller er nattverdmedhjelpar. Vi prøver å ha ein raud tråd frå folk kjem til det er slutt med kyrkjekaffi. Er oppteken av at barn skal involverast, men og at alle generasjonar skal vere saman om oppgåver. Vi har lukkast med variasjon og uttrykk og bønnevandringa med nattverd er sentral i gudstjenestefeiringa. I desse gudstjenestene har snittet vore 127 deltakarar og 76 til nattverd. Det er fleire enn i «vanlege» søndagsgudstjenester, samstundes er det gledeleg at det er skilnad mellom tal til gudstjeneste og nattverdsgjester. Vi tolkar det som eit uttrykk for at det er trygt å få kome og uttrykke sin «tru» utan å skulle gå til nattverd.

Kirkens medlemmer forteller at det er viktig for dem at kirken er til stede ved viktige livshendelser. Også

Kvensk kirkeliv

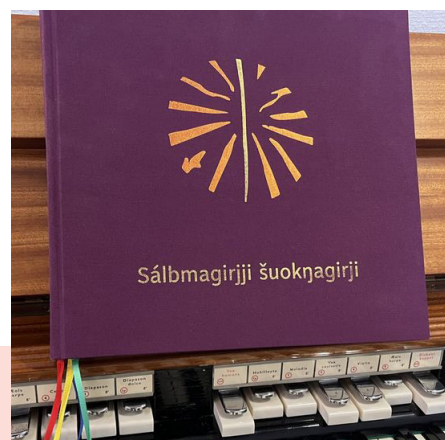
Kirken har de siste årene arbeidet for en tydelig markering av Kvenfolkets dag den 16. mars. Dagen kalles også kvenernes nasjonaldag eller kväänikansan päivä. Markeringen står særlig sentralt i Nord-Hålogaland bispedømme, men også i andre kirker over hele landet markeres dagen. Ressurser for dagen er blitt utarbeidet og samlet på kirkens egne ressursider og lenkes opp til via nyhetsoppslag og gjennom nyhetsbrev til kirkens ansatte.

Kirkerådet vedtok i 2022 å styrke kvensk kirkeliv. En arbeidsgruppe med kvensk/norskfinsk representasjon har i løpet av 2023 arbeidet med en utredning om nasjonal organisering av kvensk kirkeliv og denne ble levert i april 2024.

annen forskning viser at kirkens tilstedeværelse i krise, og opplevelsen av emosjonell tilknytning og deltakelse gjennom musikk, er svært viktige sider ved kirkens virksomhet.

Likevel har deltakelse ved gudstjenester og kirkelige handlinger sunket de siste årene. Ser vi på alder, viser tallene at kirken kan stå overfor en markant nedgang i deltakelse blant den yngre delen av befolkningen. På sikt kan dette føre til en legitimitetsutfordring for kirken, både overfor befolkning, politikere og bevillende myndigheter.

Å møte et slikt samfunnsoppdrag i gudstjenester og kirkelige handlinger er en sammensatt utfordring. Det er rimelig å tolke synkende deltakelse som at folk i mindre grad finner at det kirken presenterer og praktiserer er relevant eller av god nok kvalitet til at man vil bruke tiden sin på det. Dette gir kirken både en kommunikasjonsutfordring og en utfordring i å se på det innholdsmessige i kirkens meningsskaping i gudstjenester og kirkelige handlinger. Den betydelige nedgangen i den samlede oppslutningen om gudstjenester i Den norske kirke utfordrer kirken til å reflektere over hva som er kjernen i kirkens gudstjenestetilbud og hvordan dette kan gjøres mer relevant for mennesker i dag.

Samisk spillebok

I oktober 2023 ble Sálbmagirjji šuokŋagirji (nordsamisk spillebok) lansert i Tromsø domkirke. En historisk hendelse, da det er første gang i historien en slik bok er laget. Sálbmagirjji šuokŋagirji er en koralbok utarbeidet som arbeidsverktøy for organister og kirkemusikere som tjenestegjør i menigheter med samisk tilstedeværelse. Arbeidet med Sálbmagirjji šuokŋagirji er et nybrottsarbeid da harmoniseringene i spilleboka er laget på den samiske salmesangens premisser og skal fremelske den særegne estetikken i samisk salmesang.

Gravferd

Den norske kirke holder gravferd for mer enn fire av fem av alle som gravlegges i Norge. 2,5 millioner mennesker var til stede i disse gravferdene. På landsbasis møtte kirken i snitt 71 deltakere i hver av de over 35 000 kirkelige gravferdene i 2023.

Det er stort spenn mellom bygd og by i hvor mange som velger kirkelig gravferd. I Oslo bispedømme er andelen to tredeler av alle døde, mens den i Møre og Hamar er over ni av ti.

I dette arbeidet forvalter kirken stor tillit på samfunnets vegne. Dersom Den norske kirke fortsatt skal møte befolkningen med gravferder av god kvalitet, er det nødvendig å jobbe med hvordan kirkens ordninger kan inkludere pårørendes ønsker på en god måte. Etter flere år med grundige forundersøkelser, ble dette arbeidet satt i gang i 2023.

Foto: Helene Moe Sjøring

Wenche Stavseth Viland.
Foto: Øystein Viland

Samtaler med pårørende

Mange ansatte i kirken jobber systematisk og godt i møte med pårørende både før, under og etter selve seremonien. En av disse er fungerende sogneprest i Ræge, Wenche Stavseth Viland, som har gjort seg mange erfaringer med gravferd. Hun bruker god tid på sørgesamtalen, og forteller at det er fint å få komme hjem til noen og samtale om levd liv, både glede og sorg. «Å være prest i gravferd gir en følelse av både ydmykhet, takknemlighet og velsignelse», sier Wenche, «det er fint å få bety noe viktig for noen i en tung fase av livet».

Hver advent sender hun en liten hilsen til de nærmeste pårørende hun har møtt i begravelser det siste året, med omtanke og noen gode ord inn mot jul. Wenche trekker også frem kirkerommet som et viktig sted i møte med sorg og død. I kirkerommet bæres barna inn til dåp, og i en begravelse vil vi en dag bæres ut derfra igjen. Kirken og kirkerommet er der gjennom hele livet, et sted for å tenne lys, et sted for å møte Gud.

Dåp

26 383 menneske vart døypt i Den norske kyrkja i 2023. Det er 1 588 færre enn i 2022, som var eit år der rekordmange vart døypte. Dette var eit etterslep etter pandemien. Andelen døypte av fødte ligg stabilt over 50 %, slik den gjorde for åra 2020–22 sett under eitt. Dette viser at den mangeårige satsinga på dåp i Den norske kyrkja har stoppa nedgangen i dåpstala, og at folkekyrkja enno står sterkt. Satsing på dåp vil fortsatt vere viktig for kyrkja si framtid i åra som kjem. Eit ynskje er å gjere påmelding til dåp så enkelt som mogleg. Mange kyrkjelydar har digitale løysingar, og arbeidet med å ha gjere påmeldingsløysingar meir synlege er i gang.

Kyrkja har måtta tenkje nytt om korleis ho kan tilby dåp og tilhøyrse til dei som av ulike årsaker ikkje kan kome til høgmissa for å bli døypt. Det har vore fleire kampanjar om at det er mogleg å tinga drop-in-dåp i kyrkjelydar rundt om i landet. I mai og juni vart 208 barn, ungdom, vaksne og eldre døypt i drop-in-dåp i kyrkja. I denne perioden var det ein kommunikasjonskampanje som viste til at dåp er mogleg gjennom heile livet, og at det var kyrkjer som ga tilbod om drop-in-dåp. «Høgtideleg, enkelt og

personleg», fortel kyrkjeansatte og familiane til dei som vart døypte.

Til dømes blei 19 små og store døypte då kyrkjelydane Riska, Gand, Norheim, Vår Frelser, Høyland og Hillevåg, i Stavanger bispedøme, inviterte til drop-in dåp i begynnelsen av juni. Dei døypte hadde eit aldersspenn frå 0–83 år.

Det er godt å gje menneske ei anledning til å bli døypt. Det er ulike grunnar til at menneske ikkje har vorte døypt tidlegare i livet og det er ikkje naturleg for alle å gjera det i ei vanleg gudstjeneste søndag kl. 11. Dette ønsker me å invitere til igjen.

– kateket Margrete Haualand

Medlemsundersøkinga til Den norske kyrkja viser at 77 % av medlemmane ville ha valgt dåp for barnet sitt om dei fekk barn no. Dette tallet har vore stabilt sidan 2019. Det er i hovudsak fleire i gruppa over 40 år enn dei yngre aldergruppene som svarer mest positivt på val av dåp. Det er ingen signifikante skilnadar mellom kvinner og menn sine svar.

Nedenfor og øverst til venstre: Fullsatt Sagene kirke i forbindelse med babysang-julekonsert.

Babysang

Babysang er et av de tiltakene som har fått et positivt oppsving i 2023. Statistikken for Den norske kirke viser over 43 700 deltakere på baby- og småbarnsang. Dette er 5 500 flere enn i 2022 og 17 000 flere enn før pandemien.

Baby- og småbarnsang legger til rette for fellesskap for både barn og voksne, knytter bånd til lokalkirken og gir småbarnsforeldre et lavterskeltilbud i lokalmiljøet. Det utvider også rom for kreativitet og nytenkning. I Oslo bispedømme deltar hver uke om lag 2 000 babyer på babysang. Mange steder kommer det flere grupper etter hverandre samme dag. Til jul inviterte Sagene kirke i Oslo til julekonsert for de aller minste. Tilbudet var så populært at det ble satt opp ekstra konsert. I Mosjøen menighet kombineres småbarnsang/babysang, kveldsmattilbud og svømming. Tilbudet heter «Svøm og syng» og har ventelister. I Ringsaker ble det i 2023 etablert et samarbeid med Brøttum sykehjem der babysanggruppa synger med babyene på de ulike avdelingene. Slik deles sangleden på tvers av generasjonene.

I Høyanger kirke i Sogn var det foreldre som ønsket å få tilbake tilbudet om babysang:

– Babysang er eit tilbod som kyrkja har hatt tidlegare. For vel fem år sidan måtte det avsluttast grunna personalmangel. Etter ei auke i talet på barnefødsler i fjor vart det igjen ei aukande interesse for tilbodet, så vi starta opp igjen på seinsommaren i 2023, seier kyrkjelydsarbeidar i Høyanger, Heike Müller. Ho leiar babysongen i Høyanger kyrkje annankvar veke.

Foto: Audhild Arøen

Foto: Bo Mathiesen

Foto: Audhild Arøen

Konfirmasjon

Det er fortsatt stor oppslutning om kirkelig konfirmasjon. I 2023 ble 32 626 personer konfirmert i Den norske kirke. Det er omtrent like mange konfirmanter som det var i 2022. Det er likevel verd å merke seg at den prosentmessige oppslutningen til kirkelig konfirmasjon over tid har gått gradvis nedover, både blant 15-åringer på landsbasis (48 %) og blant Den norske kirkes egne medlemmer (78 %).

En måte å tolke denne utviklingen på, er at kirkelig konfirmasjon befinner seg i et marked som i økende grad er konkurranseutsatt. Det er flere aktører som tilbyr konfirmasjon i forskjellige varianter og som kjemper om ungdommenes og foresattes oppmerksomhet. Kirken må satse på arbeid med kommunikasjon og synlighet fremover for å nå ut til ungdommen, både i lokalmenigheten og med nasjonale kampanjer.

Tall fra Den europeiske konfirmantundersøkelsen fra 2021–2022, viser at norske ungdommers motivasjon for å velge kirkelig konfirmasjon i stor grad knytter seg til tradisjon og tilhørighet, og at det også i stor grad oppleves som et selvstendig valg for konfirmanden. Over halvparten av ungdommene som deltok i undersøkelsen, oppgav dåpen som en motivasjon til hvorfor de ville konfirmeres. 76 % sa også at de har en intensjon om å døpe fremtidige barn. Det viser at kirkens arbeid med konfirmanter utgjør en viktig del i det å bevare og bygge folkekirke. Kirkens utfordring fremover blir å være tydelig og strategisk i kommunikasjonen til både ungdom og foresatte, slik at de opplever konfirmasjon i kirken som et meningsfullt og naturlig valg. Konfirmandene opplyste i samme undersøkelse at de stort sett er fornøyde med konfirmasjonsopplegget etter endt konfirmasjonstid. Leir trekkes frem som en del av opplegget som skiller seg

Foto: Von kommunikasjon

Kirkens arbeid med konfirmanter utgjør en viktig del i det å bevare og bygge folkekirke

Foto: Von kommunikasjon

Tverlandet Ten Sing og ungdomsledere ved Høstfestivalen i Hunstad kirke. Høstfestivalen samlet 250 konfirmanter fra hele Sør-Hålogaland. Foto: Linn-Marie Estensen

særlig positivt ut. Dette viser at det jobbes gjennomgående godt med konfirmasjonsarbeidet i Den norske kirke.

Samisk konfirmantleir

I 2023 ble samisk konfirmasjonsleir utvidet og tok imot 50 konfirmanter: 34 fra Nord-Hålogaland, 6 fra Sør-Hålogaland og 10 fra Nidaros bispedømme. Temaet var «Å komme fra ett sted – å komme til ett sted» som viser mangfoldet av samiske konfirmanter i hele Norge. Det var aktiviteter som dekket samtlige samiske områder som duodji (håndarbeid) fra sør-samisk område, salmesang fra alle områder og alle samiske språk. Ungdommene gav tilbakemelding om at de hadde lært mye, blant annet om samisk håndarbeid og joik i kirken. Det mest spennende var selvfølgelig å kunne møte andre samiske ungdommer fra andre steder.

Samarbeid med kristne organisasjoner

Flere menigheter samarbeider med kristne organisasjoner om større arrangement og leirer for konfirmanter. For eksempel samlet KFUK-KFUM 200 konfirmanter til Høstfestivalen i Innstranden kirke i Bodø i november 2023. Dette er en årlig konfirmantfestival som har holdt på i ti år. Konfirmantene var samlet fra flere menigheter i bispedømmet til en langhelg i november med undervisning og aktiviteter på dagtid, og show på morgenen og kvelden. Festivalen har tilgang på skole- og kulturbygg på stedet og det er en helg med mye liv og god stemning.

625 512

medlemmer i alderen
0–18 år

16 736

tilbud og aktiviteter for
barn og unge 0–18 år

334 070

barn og unge deltok på
aktiviteter i kirkens regi

Trosopplæring for barn og unge i Den norske kirke

Menighetene i Den norske kirke inviterer til mange og varierte samlingspunkter for barn og unge. Tallene fra rapporteringen viser en liten nedgang i oppslutning i forhold til 2022 rundt noen av de tradisjonelle trosopplæringstiltakene (4-årsbok og Tårnagenter), men en økning i oppslutning rundt andre aktiviteter for barn og unge. Samtidig er det store lokale variasjoner. Det samme tiltaket kan skape stort engasjement et sted, mens andre steder må det avlyses på grunn av manglende deltakere. Selv om noen menigheter opplever at mye av arbeidet trenger en ny start, melder flere en økende optimisme i arbeidet etter unntaksårene med pandemi. Mange finner inspirasjon i lokalt utformede aktiviteter, gjerne i samarbeid med kommunen og flere lokale aktører.

Foto: Kirkerådet

Foto: Trine H. Syvertsen

Hverdagskirken

Menighetene landet rundt inviterer til svært varierte tilbud for forskjellige aldersgrupper. Til sammen har menighetene rapportert over 16 700 forskjellige aktiviteter for barn og unge 0–18 år. Over 334 000 barn og unge deltok i ulike rapporterte tilbud i 2023. Dette er en økning på 2 000 deltakere fra 2022.

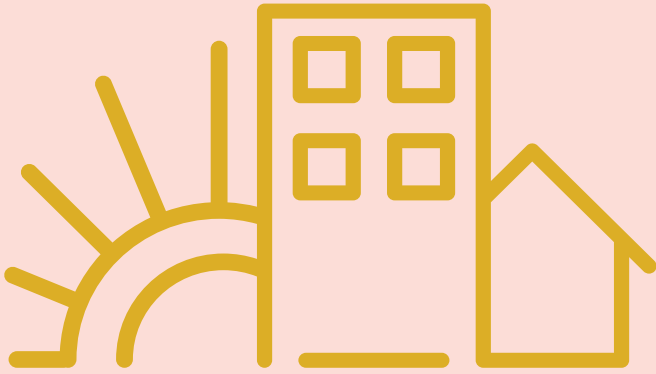
Aktivitetene er åpne for alle, uansett tilhørighet. Her bygges det relasjoner og skapes opplevelser.

I tillegg til de mer kjente oppleggene, slik som for eksempel 4-årsbok, markering av skolestart, Tårnagenter eller Lys våken, inviteres det til både kor, klubb, tilbud etter skoletid for forskjellige aldersgrupper og mye mer. Enten det er barnefestivalen på Østre Toten, gratis sommeraktiviteter for ungdom 13–19 år på Lillestrøm eller Hallovenn på Tjøme og Salt-

I mekkegruppa i Lillesand menighet er alle velkommen. Ledere har allsidig yrkesbakgrunn og man fikser alt – fra mopeder og gressklippere. Men det gode miljøet er allikevel det viktigste!

straumen/Tverlandshallen, bidrar disse aktivitetene positivt til nærmiljøet og barnas hverdag. Aktivitetene er åpne for alle, uansett tilhørighet. Her bygges det relasjoner og skapes opplevelser.

Et godt eksempel på hverdagsaktivitet i kirkens regi som engasjerer både ungdom og voksne, er mekkegruppa i Lillesand menighet. Mekkegruppa holder til i egne lokaler der man kan komme en gang i uka for å fikse alt fra mopeder til gressklippere. Et ganske likt tilbud med lignende navn finnes også i Valdres: Mekkeklubben på gamle Lomen Auto er et samarbeid mellom kirken og kommunene Vestre Slidre og Vang. Mekkeklubben fikk sin høytidelige åpning den 13. april 2023 og har allerede blitt en viktig møteplass der ungdom kommer sammen for å være sosiale, mekke og skru på biler og annet.

Kirken er der livet leves

Den norske kirke er til stede i lokalsamfunn i hele Norge. Kirken møter mennesker der de er, og bidrar med kultur og kulturarv, tilhørighet og identitet, sosialt arbeid og støtte til de som strever. Den norske kirke er en misjonerende folkekirke som også samarbeider med andre aktører over hele verden.

Strategien for Den norske kirke slår fast at den skal bidra til å virkeliggjøre bærekraftsmålene. I de neste delene vises det til eksempler på hvordan kirken bidrar til å nå bærekraftsmålene. Dette er markert med en rute som viser hvilket mål et tiltak bidrar til. Hensikten er å øke bevisstheten rundt kirkens arbeid med bærekraftsmålene

Fellesskap som inkluderer

Kyrkja som samfunnsaktør formidlar tru, håp og kjærleik gjennom konkrete handlingar. Medlemsundersøkinga syner at medlemmene er svært positive til kyrkja og kyrkja si rolle i samfunnet. Over åtte av ti svarer at dei er glad kyrkja er der når folk trenger ho.

Kyrkja i Gjøvik låner ut to dåpskjolar. Det er ei solidarisk handling kor kyrkja formidlar at alle har ein plass i fellesskapet. Det er i tråd med hovudprinsippet for bærekraftsmåla: «ingen skal bli utelatne».

Besøk heime

Kyrkja sto i 2023 for over 31 000 besøk av forskjellig karakter. Arbeidet med oppsøkande verksemd og besøksteneste auka i 2023, og det var gjennomført om lag 10 % fleire besøk. Det kan vera besøk hos eldre, på institusjon eller heime, sjukebesøk eller husbesøk, utdeling av blomar til dei eldre og pårørande. Besøkstenestene omfattar både dei besøka som kyrkjelege tilsette og som frivillige gjer. Ei særskild form for besøk i frå kyrkjelyden, er soknebodet. Det er ein type besøk kor prest eller diakon gjennomfører

nattverd til sjuke eller dei som er bundne til heimen. I 2023 vart det halde nær 3 000 slike besøk/soknebod.

Utanforskap

Talet på menneske som ikkje er knytte til studiar eller arbeidsmarknaden, er aukande. Kyrkja arbeider for at menneske skal høyre til, også når ein fell utanfor skole og arbeidsliv. 176 kyrkjelydar hadde tilbud til vaksne som står utanfor arbeidslivet på grunn av sjukdom, varig uførleik, avbrote studieløp eller manglande kompetanse. 172 kyrkjelydar hadde inkluderande tilbud retta mot andre utsette grupper, som for eksempel rusavhengige eller innsette.

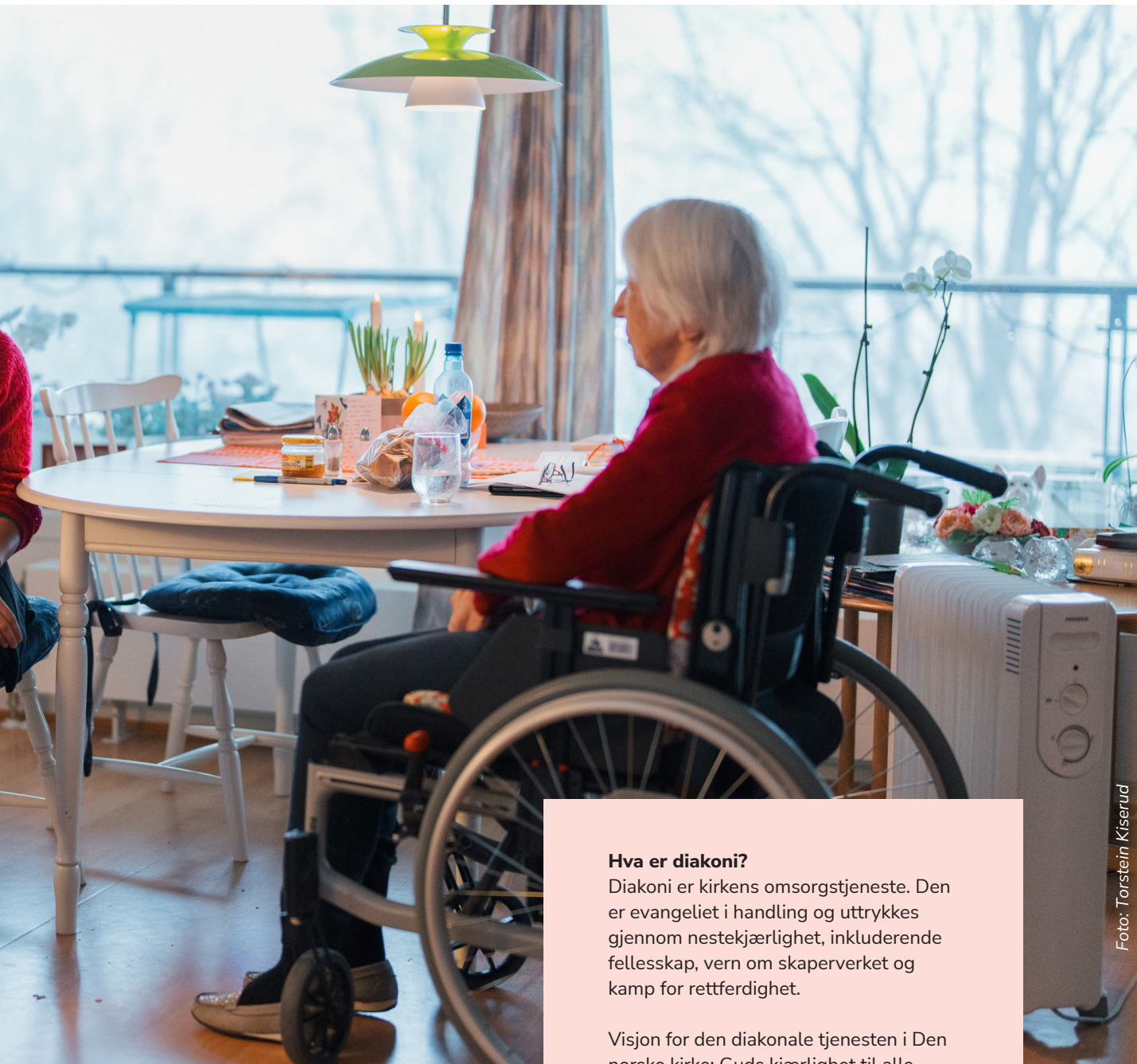

Foto: Torstein Kiserud

Hva er diakoni?

Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

Visjon for den diakonale tjenesten i Den norske kirke: Guds kjærlighet til alle mennesker og alt det skapte, virkelig gjort gjennom liv og tjeneste.

I løpet av de siste fire åra hjalp ei ressursgruppe på sju pensjonistar i Enebakk sokn over 70 personar ut av djup gjeld og lediggang og inn i utdanningsløp eller i arbeid. I 2023 hjalp dei 28 enkeltpersonar. Av desse er fem unge menneske på veg ut av gaming og inn att i samfunnet, fordi desse frivillige pensjonistane brukar tid og sin spisskompetanse i frå tidlegare arbeidsliv.

Ungdomsdiakoni handlar mellom anna om å hindre utanforskap blant barn og unge ved å vise omsorg og skape gode og trygge møteplassar. Det er ei aukande uro for barn og unges psykiske helse. Ungdomsdiakoni er eit felt som veks i kyrkjene og dei kristne organisasjonane, og MF, VID og Den norske kyrkja samarbeider om å utforske praksisane som ungdomsdiakonar står i, og lære av kvarandre. Eit ungdomsdiakonisymposium vart halde i 2023 som del av denne satsinga.

Foto: Simen Prestaasen

Fattigdomstiltak

Kyrkja sin landsdekkande struktur, med bygningar, frivillige og tilsette, gjer at kyrkja kan handle raskt når noko skjer. Tildelinga rett før jul på 4,125 millionar frå Barne- og familiedepartementet, vart straks fordelt, på 25 fellestråd etter storleik og antall born i låginntektsfamiliar. Pengane gjekk til matkasser og julegaver til familiar i sårbare og utsette livssituasjonar. Fleire stader skjedde det i samarbeid med andre ideelle aktørar.

Kyrkja er samstundes oppteken av at krisetiltak må gå hand i hand med ein politikk som sørgjer for at velferdsgoda vert jamt fordelte, så det er mogleg for folk å leve forutsigbart. Prostidiakon i Vest-Telemark, som dei siste 15 åra har delt ut matkasser, seier det slik til Vårt Land: «Velferdsordningane burde vera slik at det ikkje er behov for at kyrkja og andre aktørar delar ut mat.»

Kyrkja er oppteken av korleis ein ser på kvarandre, og tek avstand i frå eit einseitig bilete av menneske med liten økonomisk handlefridom. Ein diakon i Oslo fortel korleis mange av dei om lag 700 i køen hos Fattighuset, bidrog som frivillige både spontant og etter avtale: «Når vi har kyrkjesuppe på søndagen, ber vi om hjelp til å kutte grønsaker. Når vi har konsertar, får vi hjelp til praktiske oppgaver og tolking. På fredag var det fleire som pussa sølvtøy saman med folk frå kyrkja».

Kyrkja i Ringebu har, med støtte frå kyrkja i Øyer/Tretten og Sør-Fron, laga ein utlånsbank med dåpskjolar og festantrekk til utlån ved dåp, konfirmasjon, nasjonaldagar og liknande. Det er eit døme på et

diakonalt tiltak mot fattigdom. Samstundes bidreg det til å redusere klimaavtrykket og kan verka inkluderande.

Lågterskelsamtalar

Psykisk helsehjelp i det offentlege er ofte knytta til diagnose. Kyrkja utviklar stadig tilbod om samtale med låg terskel. Det er for betre å kunne møte menneske som har behov for samtale, også om ein ikkje har ei diagnose. I 2023 vart det gjennomført over 37 000 enkeltsamtaler i kyrkja. Dei fleste er sjelesorgsamtaler med vigsla tilsette. Fleire var også fortrulege samtaler med tilsette på kyrkjegarden, kyrkjelydspedagogar og diakonimedarbeidarar.

Eit døme på samarbeid om sjelesorgsamtaler, er Kirkens samtaleneste i Bodø. Her har alle dei fem sokna gått saman om ei «online booking». Ved hjelp av ei QR-kode kan ein få samtaletime med prest eller diakon.

Foto: Jarle Hvidsten

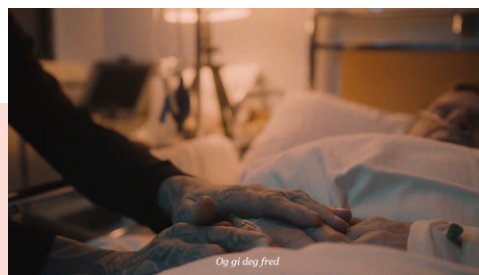
Når krise rammar

Medlemmar i Den norske kyrkja meiner at kyrkja er nyttig for samfunnet i ei rekke situasjonar. Dei hyppigast nemnte situasjonane er mellom anna knytt til sorgarbeid og fellesskap ved nasjonale og lokale kriser. Halvparten av kyrkjelydane er samarbeidspartnar i psykososiale kristeam i kommunen og anna kommunal psykososial beredskap/vernebuing. Det går hand i hand med at tre av fire medlemmar er einige i at kyrkja er ein viktig møteplass ved kriser og ulykker.

Sorgstøtte

Meir enn fire av fem seier at Den norske kyrkja er samfunnsnyttig når ho gjev støtte til menneske som er i sorg. Gjennom heile året legg kyrkja til rette for at menneske i sorg kan møte kvarandre og dele. Over heile landet vert det organisert sorggrupper, og talet på sorggrupper auka med 20 % i 2023.

I Tønsberg driv diakonen tilbodet Café for etterlatte. Diakonen fortel: «To mødrer snakka i lag på Cafe for etterlatte. Dei hadde begge mista sønene sine i sjølv-mord. Den eine for lenge sidan og den andre nyleg. Først var det nesten med vantru at ho som nyleg hadde mista, oppdaga at den andre hadde klart å leve – og å overleve – i åtte år, og i tillegg vore i jobb! Då var det som eit lite lys vart tent i andletet hennar. Kanskje det finns ein veg vidare for ho også?»

Og gi deg fred

Ritual for døyande

Kyrkja i Tinn har utvikla ressursar for alle som ønsker å gjennomføre ritual for døyande. Samarbeidet med filmproduksjonsselskap, kommunen og frivillige resulterte i ein film, malar og ein vegleing for pårørande, tilsette og frivillige.

Foto: Hamish Moor

I Vest-Telemark vart ei pilegrimsvandring for etterlatne menn ved sjølv-mord gjennomført for 15. gang. Her arbeider dei seks kommunane, kyrkjene, arbeids- og inkluderingsbedrifta KVITO og distriktpsikiatrisk senter saman om å gje deltakarane moglegheit til å Vandre med håp. Prostidiakon Eiliv Eirikstein (biletet) er med på vandringa.

Klima og miljø

Reduksjon av kirkens egne klimautslipp

I 2023 lanserte Kirkerådet e-læringskurset «ENØK i kirkebygg» som del av kirkens omfattende handlingsplan for klima- og miljøtiltak, etter at Kirkemøtet i 2021 hadde behandlet saken «Mer himmel på en truet jord». Å gi veiledning om hvordan lokalkirken kan redusere klimagassutslipp fra oppvarming av de mange kirkebyggene i Norge er viktig for å redusere kirkens klimafotavtrykk. Kirkens miljø-satsing inneholder mange andre tiltak, deriblant en ambisiøs reisepolicy, grønn arbeidsgiverpolitikk og forsøksmidler for utprøving av fossilfrie tjenestebiler i fire fellesråd.

For utslipp fra flyreiser betales det kompensasjonsmidler til et fond som støtter energieffektiviserings tiltak lokalt. I slutten av 2022 ble det utlyst midler fra klimakompensasjonsfondet for første gang, og i begynnelsen av 2023 fikk 36 kirker midler til energieffektivisering gjennom led-belysning.

Bergen kirkelige fellesråd, som har vært miljøfyrtårnsertifisert siden 2021, er et godt eksempel på hva et målrettet klimaarbeid kan føre til. Deres miljø- og bærekraftsrapport for 2023 viser en reduksjon av hele 32 % siden 2016. Den viktigste forbedringen fra 2022 til 2023 er reduksjon i avfall, og bedre avfallssortering. **Man kan lese mer om klimaarbeidet til fellesrådet på kirkens nettsider.**

Bjelland kirke i Lindesnes fikk støtte fra Kirkerådet til å bytte ut den gammeldagse utebelysningen med led. Kirkeverge Øystein F. Ramstad er allerede i gang med fornyelse av lyspunktene rundt alle fellesrådets fem utvendig opplyste kirker.

Fornyelse og flytting av konseptet «Grønn menighet»

Med konseptet «**Vår grønne menighet**» har menighetene i 25 år blitt invitert til å slutte seg til Den norske kirkes klima- og miljøengasjement. Ved utgangen av 2023 hadde 428 menigheter registrert seg som grønne. I 2023 ble det jobbet med en grundig revisjon, og en nylansering med navn «Grønn kirke» i Den norske kirkes eget planverktøy «Kirka vår». Dette er en god anledning for en bred bevisstgjøring om kirkens klimaarbeid som del av lokalkirkens plan- og strategiarbeid.

Biskop Kari Mangrud Alvsvåg i gruppearbeid. Foto: Konferansen for europeiske kirker

Hva er økumenikk?

Økumenikk er samarbeid mellom kirker, kristne trossamfunn og organisasjoner både i Norge og internasjonalt.

Kyrkja er eit globalt fellesskap

Mykje av arbeidet med å ivareta og styrkje bånd og relasjonene til kyrkjer andre stader i verda skjer på sentralt nivå gjennom Mellomkyrkjeleg råd, eller på bispedømmenivå. I kyrkjelydane vert dei globale perspektiva konkrete og synlege gjennom kyrkjelyden sin misjonsavtale med Samarbeid menighet og misjon og Fasteaksjonen til Kirkens Nødhjelp.

Generalforsamlingar i dei økumeniske og konfesjonelle fellesskapa

I 2023 var det generalforsamling i Konferansen for europeiske kirker (KEK) og Det lutherske verdsforbundet (LVF).

KEK er ein økumenisk organisasjon med 114 medlemskyrkjer frå ortodokse, protestantiske og anglikanske tradisjonar i Europa. KEK arbeider for kyrkjeleg einskap, for fred og forsoning i Europa, og med kyrkjeleg påverknad i etiske og politiske saker i dei europeiske institusjonane. Med krigen i Ukraina som bakteppe vart generalforsamlinga ei viktig samling for fornya kyrkjesamarbeid i Europa.

LVF er både eit konfesjonelt kyrkjefellesskap av lutherske kyrkjer og ein viktig økumenisk organisasjon som driv eit stort humanitært arbeid. LVF arbeider for rettferd, fred og forsoning, og har 150 medlemskyrkjer i 99 land. Fleire av medlemskyrkjene i LVF er etablert som eit resultat av arbeidet til norske misjonsorganisasjonar i Afrika og Asia. Den norske kyrkja deltok med solide delegasjonar på begge desse generalforsamlingane. Arbeid for einskap, fred og forsoning står sentralt i alle dei økumeniske fellesskapa, og krigen i Ukraina var tematisert på begge generalforsamlingane. Andre viktige tema var urfolksrettar, klima og situasjonen i Midtausten.

Foto: Ørjan Marakatt Bertelsen

Sanning og forsoning og kyrkja si rolle i fornorskingsprosessar

Sanning- og forsoningskommisjonen leverte sin rapport til Stortinget 1. juni 2023. Både i forkant og etterkant av rapporten har Den norske kyrkja arbeidd med viktige teologiske og kyrkjehistoriske spørsmål knytt til fornorsking av samar, kvener/norskfinnar og skogfinnar. Eit ope seminar i november 2023 sette historiske, etiske og teologiske tema på dagsorden, med deltakarar frå Den norske kyrkja og dei kyrkjelege utdanningsinstitusjonene. Seminaret resulterte i eit eige temahefte – som vil vere ein ressurs i vidare studiearbeid kring det historiske tilhøvet mellom majoritet og minoritetar, forsoningsprosessar og behovet for teologisk avkolonisering.

Fellesavtalen mellom kyrkjelydane i Fredrikstad og Det norske misjonsselskap blir underskrive. Foto: Jan Ivar Andreassen.

Besøk frå Palestina, Egypt og Etiopia

Dei fleste bispedøma har vennskapssamarbeid med eit eller fleire bispedøme i andre kyrkjer i andre land. Nidaros bispedøme og Borg bispedøme har vennsapsavtale med Evangelical Lutheran Church in Jordan and the Holy land. I november besøkte den pensjonerte biskopen Munib Younan fleire av bispedøma. I samband med besøket vart det også tilrettelagt for eit møte med representantar for Muslimsk Dialognettverk.

Nidaros bispedøme har også avtale med Vestre synode av Ethiopian Evangelical Church Mekane Yesus, og i 2023 hadde bispedømet besøk av synodepresidenten frå Vestre synode.

Tunsberg bispedøme har vennsapsavtale med bispedøma Nagada og Qus i The Coptic-Orthodox Church in Egypt, og Agder og Telemark bispedøme har vennsapsavtale med Al-Qūsiyah og Mīr in Assiūt i den same kyrkja. Biskop Thomas som leier dette arbeidet i Egypt besøkte fleire av kyrkjelydane i Den norske kyrkja i 2023.

Misjonsavtalar

Omlag 80 % av kyrkjelydane har ein misjonsavtale med ein av organisasjonane i Samarbeid menighet og misjon. Gjennom avtalen forpliktar kyrkjelyden seg til å informere om, be for og samle inn pengar til eit konkret arbeid i eit av landa der misjonsorganisasjonen arbeider.

I Fredrikstad har tre kyrkjelydar gått saman om ein felles avtale. Borge, Torsnes og Gamle Fredrikstad har saman lova å be for, lære om og samle inn pengar til Saku og Mustamåe kyrkjelyder i Den evangelisk lutherske kyrkja i Estland. Dei to kyrkje-

lydane i Estland er svært aktive og driv mellom anna søndagsskule, babysang, fotballgruppe, gospelkor og gjenbruksbutikk. I tillegg har dei ei satsing på mediearbeid av og for ungdom. Ungdomane har radiosendingar, produserer film og gjer seg bruk av sosiale medier.

Dei siste åra har det vore auka fokus på å finne felles trekk mellom kyrkjelydane sitt arbeid og arbeidet i avtalen, og å styrke gjensidige perspektiv i slike avtalar. Veavågen kyrkjelyd har arbeidd godt med dette. I samband med samane sin nasjonaldag 6. februar sette Veavågen kyrkjelyd fokus på rettane til minoritetsgrupper i Thailand. Veavågen kyrkjelyd og Mustamåe menighet i Den evangelisk-lutherske kyrkja i Estland har funne fellesskap og inspirasjon i likskapen mellom kafeteriadrift og skolefritidstilbod i Mustamåe kyrkje og kaffebar og kaoskyrkje på Vea. I samband med hausttakkefesten i kyrkjelyden baka ungane kaker og sylta syltetøy som dei selde til inntekt for ein barnehage i slummen i Bangkok.

Trass i renteauke og høgare matprisar auka inntektene frå misjonsavtalane med om lag 8 % fra 2022 til 2023. Mykje av auka kan truleg knyttast til auka bruk av vipps i samband med offer. Aksjonen Saman som kyrkje i heile verda, som arbeider for å styrkje fokuset på misjonsavtalen i perioden frå Kristi Himmelfart til St. Hans, kan også ha vore viktig.

I Lillesand kyrkjelyd organiserer dei SUP-konkurranse i samband med Saman som kyrkje i heile verda-aksjonen. Dette er ein stafett før ei av gudstenestene i juni der konfirmantane, KRIK og soknerådet konkurrerer. SUP-stafetten var ein smittevennlig måte å samlast under pandemien, og no har det utvikla seg til ein tradisjon som gjev mykje glede og merksemd om misjonsavtalen.

Foto: Nidaros bispedømmeråd

I fleire år har Nidaros bispedømme arrangert Fakkeltog for trosfridom, i samarbeid med Trondheim Kristne Råd, Stefanusalliansen og Åpne Dører. Ca. 50 personar deltok på markeringa i Nordre gate, Trondheim, ein lørdag i desember. Alle sto med faklar og plakatar som viste vitnesbyrd om forfølgning og troskamp mange stader i verda.

Foto: Kirkens Nødhjelp

Foto: Anne Berit Repstad

Kunnskap og handling for ei betre verd

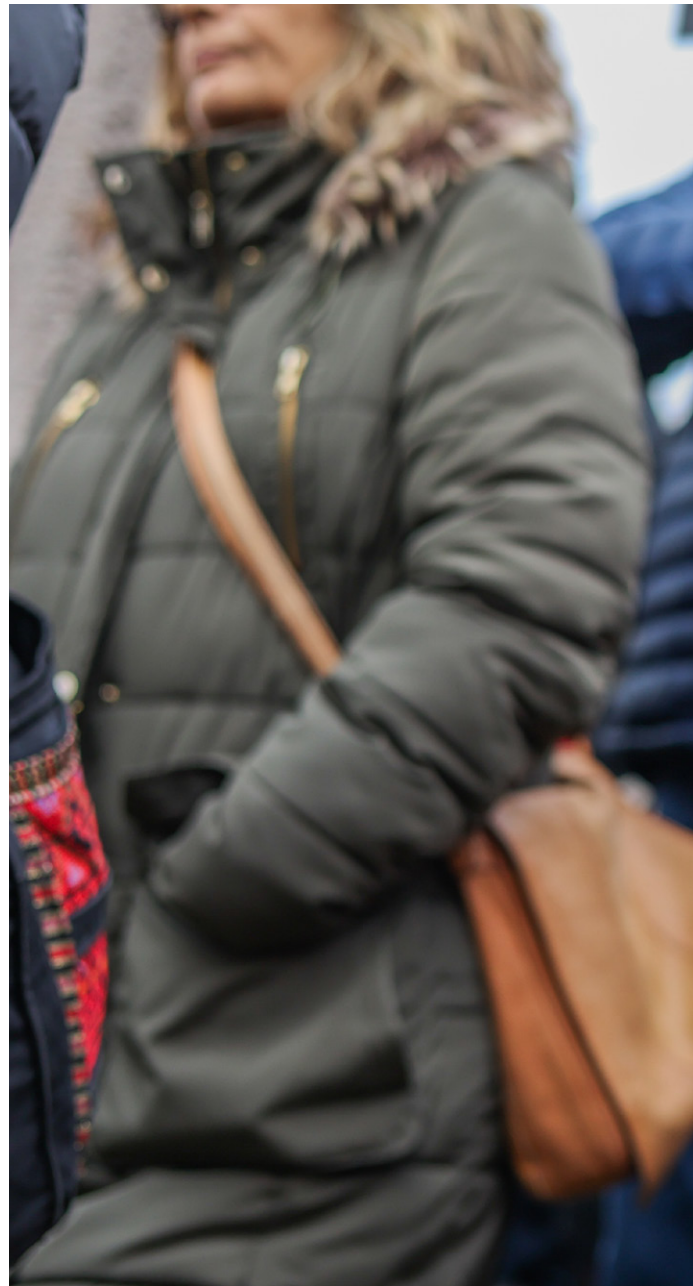
Over 1 100 kyrkjelydar deltok i Kirkens Nødhjelps fasteaksjon 2023. Til saman samla dei inn 35 millionar kroner. I samband med aksjonen får konfirmantane undervisning om uretten i verda og samtidig ei moglegheit til å gjere noko med uretten. Stadig fleire kyrkjelyder spelar **handelsspillet frå Changemaker** med både konfirmantar og foreldre til stades. Dette er lærerikt for alle. Over 80 % av kyrkjelydane gjekk frå dør til dør, medan ein del av kyrkjelydane i byane har gått over til sponsorløp.

Pengane som vert innsamla under Fasteaksjonen går til Kirkens Nødhjelps arbeid. Desse midla er kritiske for at organisasjonen skal kunne rykke ut på kort varsel. Då jordskjelvet ramma Aleppo i Syria i februar 2023 var Kirkens Nødhjelp på plass innan eit døgn. Det var mogleg mellom anna takka vere midla som var innsamla i samband med Fasteaksjonen året før.

Krigen mellom Hamas og Israel

7. oktober utførte Hamas et grusomt terrorangrep på Israel, med mer enn 1 200 drepte. I etterkant har Israel gått til angrep på Gaza, med mer enn 31 000 drepte, de fleste sivile (tall fra FN, mars 24), og med svært mange lemlestedede og traumatiserte. Menigheter i Den norske kirke har sterke bånd både til Israel og Palestina, og engasjementet har vært sterkt og til dels spenningsfylt. Fra Den norske kirkes ledelse er både terroren til Hamas og krigsforbrytelser på Israelsk side fordømt. Kirken har prioritert kontakt med vår palestinske lutherske søsterkirke (ELCJHL), andre kontakter i regionen, samt møter med jødiske og muslimske representanter i Norge. Religionsdialog er krevende, men ikke desto mindre viktig i krisetider. Den norske kirke tok initiativ for å møtes tidlig med jøder, muslimer og kristne og var representert ved blant annet statsministerens dialogmøte.

Mange menigheter har engasjert seg på ulikt vis med forbønn, ofringer til søsterkirken, og med kontakt med berørte jøder og muslimer. Biskop emeritus Munib Younan fra ELCJHL besøkte flere bispedømmer i slutten av november, blant annet i Moss kirke på en fredsgudstjeneste, og med en sterk appell: «Vær så snill og hør på meg når jeg ber deg om ikke å være pro-Palestina eller pro-Israel. Jeg ber deg i stedet om å være for sannhet, for liv, for rettferd, for frihet, for fred og for forsoning». Kirken har i sin **resursbank** samlet bønner, uttalelser, råd til hvordan man kan snakke med barn og unge om krigen.

Dialog i Den norske kirke

Dialogarbeid i Den norske kirke er mangfoldig og omfattende, fra deltakelse i lokale dialoggrupper og samarbeidsråd, indrekirkelig kompetansearbeid, trosopplæringsarbeid, kurs- og utdanningsløp i dialog, nasjonale dialogplattformer og diakonalt arbeid som gir uttrykk for kirkelig «diapraksis». Antallet lokale og regionale samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn (STL) har de siste årene blitt større og bedre organisert, og det er nå 16 slike råd. Den norske kirke er aktiv deltaker i alle.

Årlig arrangeres et nasjonalt nettverksmøte for dialog for og med bispedømmene. Kirkerådet legger til rette for dette møtet i tett samarbeid med de kirkelige dialogsentrene og Dialogforum Østfold. I

mars 2023 ble dette nettverksmøtet koblet opp til Den norske kirkes ansvar for å arrangere den årlige nordiske dialogkonferansen i Trondheim. Temaet for konferansen var «Det livssynsåpne samfunnet: dialog og polarisering». Her fikk deltakere fra alle de nordiske folkekirkene spennende innledninger, workshoper og samtaler om det å være kirke i en polarisert verden. Premissene for tros- og livssynsdialog i Norge og Norden ble drøftet med utgangspunkt i den norske «livssynsåpne» modellen der et tett samarbeid mellom tros- og livssynssamfunnene skjer som del av et uenighetsfellesskap.

Mye har endret seg siden den nordiske konferansen i mars. Den offentlige samtale og dialogarenaene har blitt preget og utfordret av flere terrorangrep, en

hardere retorikk og et stadig tøffere samtaleklima, særlig etter 7. oktober. I dette spennet står dialogen lokalt og regionalt. Gjennom dialogarenaene oppleves det på kroppen hvordan sorg, sinne og opplevelse av brutt tillit endrer klima i menneskemøter. I dette er det avgjørende at kirken og alle tros- og livssynsaktører holder fast på menneskeverd, likeverd og likebehandling og nysgjerrighet. På nasjonalt nivå ser vi at dialogen mellom for eksempel jøder, muslimer og kristne opprettholdes, samtidig som det har ført til økte interreligiøse spenninger i Norge.

Foto: Bo Mathisen

Kirkemusikk og kirkemusikeren

Kirkemusikken er del av den immaterielle kulturelle grunnmuren i det norske samfunnet. Det er som musikk- og kulturaktør kirken møter bredden av befolkningen, og for mange er det musikken som skaper tilknytning og deltakelse i kirkelige sammenhenger.

Kirkemusikeren møter lokalbefolkningen ved viktige livshendelser i gravferd, vielser, gudstjenester og ved kriser og ulykker, og leder konserter, korarbeid og kulturarrangementer.

Folkekirkens fremtid som samfunnsaktør er nært knyttet til om den fremstår som en troverdig og profesjonell kulturaktør. Blant kirkens medlemmer deltar like mange på konsert- eller kulturarrangementer som på gudstjenester, i følge **medlemsundersøkelsen**. Som konsertarrangør og -aktør er kirken resonansrom for mange og forskjellige kulturytringer.

Kirkemusikken utvikler tro og virkelighetsforståelse i et mangfoldig og livsynsåpent samfunn. Mange opplever at musikk i kirken gir et åpnere erfarings-

rom enn hva de forbinder med kristendom. **Musikk som meningsskaping** skjer i sanntid «i rommet», og skaper andre betydninger enn i preken, språk og læreinnhold.

Potensielle kirkemusikkstudenter kan oppfatte kirken og kirkemusikken som fremmed og utilgjengelig. Utdanningen er kostbar for lærestedene. Økt rekruttering og utvikling av kirkemusikalsk kompetanse vil være avgjørende for kulturarbeidet i kirke og lokalsamfunn.

Konserter og kulturarrangement

I **medlemsundersøkelsen** for kirken, utført i oktober 2023, ser 42 % av medlemmene kirkens kulturarbeid som et samfunnsnyttig bidrag. Drøyt 1,4 millioner publikummere deltok i 2023 på 13 000 konserter og kulturarrangement. Oppgangen er liten fra 2022 både for antall konserter, kulturarrangement og publikum. Men målt mot 2019-nivået ligger kirken 10 % bak for antall konserter og kulturarrangement, mens publikumstallet er ned hele 21 %.

Kirkens kunst- og kulturvirksomhet er en del av det allmenne kulturliv. Norsk kulturliv har oppgang både innen kulturtilbud og publikumsbesøk, men også her registreres det at f.eks. konsertpublikummet holder noe igjen. Dette skyldes først og fremst økonomi og mangel på tid, ifølge **SSBs Kulturbarometer 2023**.

Under pandemien økte antall søknader til Norsk kulturråd om støtte til kirkekonserter. Rådet antar at det kunne skyldes at kirkene er en rimeligere fremføringsarena. Norsk komponistforening melder at de har registrert en vekst for konserter innen intime format og lokale scener. Dette er kortreist kultur i tråd med FNs bærekraftsmål. Man tror publikum vil savne dette hvis utøvere går tilbake til større scener, kan man lese i rapporten **Sterkere tilbake**. Sammen med regjeringens kommende regionale kulturfond, gir dette kirkens landsdekkende tilstedeværelse et godt utgangspunkt til videre utvikling som konsert- og kulturarena og arrangør.

Foto: Kirkerådet

Korvirksomhet

Kirkens kor for både liten og stor opplever positiv utvikling, men har et stykke igjen før de når 2019-nivået. Antall kor er omtrent som i 2022, men det er 5 % flere deltakere i kor for barn og unge. Denne stabiliteten og økningen gjelder også kor for voksne og for familiekorene. Sett i lys av baby- og småbarnsang som har stor vekst sammenlignet med 2019 for antall deltakere, gir dette kirken et godt grunnlag på sikt for rekruttering til korfeltet.

Kulturfrivillighet

For å kunne gjennomføre konserter og kulturarrangement er det helt nødvendig at kirken har frivillige til kulturarrangement. Hele 12 268 personer bidro med dette i 2023. Det er imidlertid 27 % under 2019-nivået for kulturfrivillighet i kirken og bør gis oppmerksomhet fremover.

Høsten 2023 ble Pride Art sin kunstutstilling Queer Spirit utstilt i Sandefjord kirke og i Strømsø kirke. Utstillingene ble godt besøkt, og menighetene høstet mye god omtale i lokalmiljøene for å ha utstillingen i kirkene.

Konsert fra Frogner kirke.
Foto: Laila Meyrick, Oslo
internasjonale kirkemusikk-
festival

Orgelkids-prosjektet ved
Øivind Bakken (Ankenes
sokn) med skolebesøk
over hele landet (Viken,
Innlandet, Narvik, Troms
og Finnmark, Telemark,
Stavanger). Foto: Narvik
kirkelige fellesråd

Samarbeid med skoler og barnehager

Fagsamarbeid og lokale prosjekter

Skolens læreplaner gir mange muligheter for samarbeid mellom skole og kirke. Flere bispedømmer og lokalmenigheter har over tid arbeidet systematisk med å utvikle gode prosjekter for samarbeid med skolen. Mange steder er det utviklet lokale planer for fagsamarbeid, enten på kommunenivå eller mellom enkeltskoler og soknet. Fortsatt dominerer fagsamarbeid knyttet til KRLE-faget i grunnskolen, men det finnes også eksempler på skole/kirke-samarbeid som er tverrfaglig orientert eller knyttet til kreative fag som musikk eller kunst og håndverk.

Læreplanverket understreker at skolens virksomhet skal ha en forankring i det lokale. For kirken er det også viktig å være en synlig aktør i lokalsamfunnet og bidra til å forvalte den kristne kulturarven over hele landet. Formidling til barn og unge er en sentral del av dette arbeidet. Et eksempel på et godt lokalt samarbeid innenfor dette feltet finnes i Rauma og Molde: Her har kirken, skolene og Romsdalsmuseet utviklet et undervisningsopplegg med utgangspunkt i middelalderkirken på Veøy. Alle 6. klassinger i Romsdalskommunene besøker Veøya og får en dag med læring og opplevelser knyttet til blant annet pilegrimstradisjon og kirkehistorie. Frem mot Nasjonaljubileet 2030 arbeides det flere steder med nye skole/kirke-samarbeid knyttet til kristendommens historie i landet vårt.

Skolebesøk
i september
2023. Elever
på vei til Veøy
gamle kirke.

Foto: Vike Montessoriskule

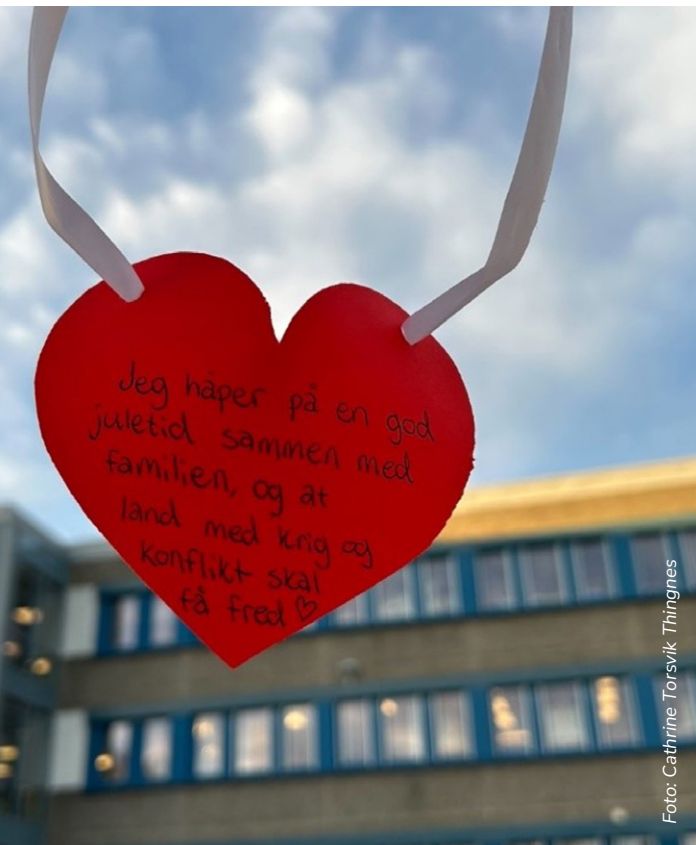

Foto: Cathrine Torsvik Thingnes

Under håpsvandringen på Apalløkka i Oslo skriver elevene hjerteønsker som leses opp.

Økende samarbeid med barnehager

En tydelig tendens i 2023 er at barnehagebesøk i kirken har økt mange steder. Det siste året har det også vært arrangert langt flere gudstjenester for barnehager. Her deltok 66 995 barn i 2023, mot 57 094 i 2022. I tillegg til gudstjenester tilbys også andre typer kirkebesøk for barnehagebarn, som også har hatt god vekst. Et populært tiltak i mange sokn er barnehagevandring i kirkerommet.

I 2023 støttet Kirkerådet prosjektet «Kristne høytidsmarkeringer i barnehagene» for å møte behovet for konkrete opplegg og veiledning til ansatte. I rammeplan for barnehagen er høytidsmarkeringer et sentralt tema i fagområdet etikk, religion og filosofi. Her kan kirken bidra med kunnskap og faglige opplegg som er etterspurt av barnehagene.

Skolegudstjenester og nye tradisjoner

I mange lokalsamfunn over hele landet har skolegudstjenester fortsatt en sterk plass og det er god dialog mellom skole og kirke i forbindelse med dette. Utdanningsdirektoratets **veileder om skolegudstjenester** har bidratt til at det er trygge og klare rammer for gjennomføring av slike gudstjenester. Antallet barn i grunnskolen som deltar på skolegudstjenester er stabilt fra 2022 til 2023, med 430 095 rapporterte deltakere i 2023.

Samtidig er det flere skoler som etablerer andre tradisjoner i forbindelse med høytider og årsmarkeringer. Dette behøver ikke å innebære et brudd med samarbeidet mellom skole og kirke, men kan være en mulighet for å finne nye arenaer for deltakelse. Et eksempel på dette er håpsvandringen på Apalløkka skole i Oslo i desember. Her er lokalmenigheten i Grorud er en aktiv samarbeidspartner, sammen med representanter for andre tros- og livssynssamfunn i nærmiljøet.

Leirfjord og Alstahaug sokn i Sør-Hålogaland har hatt mange flere barnehagebesøk. Her er det gjort klart til julevandring i Sandnessjøen kirke.

Foto: Leirfjord og Alstahaug kirkelige fellesråd

Kirken er mer for flere

Den norske kirke ønsker å invitere flere inn til fellesskap, støtte og medarbeiderskap. Kirken må hele tiden utforske hvordan den kan åpne opp og invitere flere. Samtidig er det viktig at kirken avslører og fjerner barrierer som hindrer mennesker i å ta del i fellesskapet. Det norske samfunnet er mangfoldig, og kirken har store muligheter til å være mer for flere.

Foto: Harrison Haines, pexels.com

Innovasjon og samskaping

Arbeidet med fornying av kyrkja er nødvendig for at ho kan bli meir for fleire. I 2023 lyste Kyrkjerådet ut diakonale innovasjonsmiddel for fjerde året på rad. Utlysinga har gjort det enklare for kyrkjelydane å satse på frivillige, samskaping med kommunen og bærekraftsmåla over tid. Til dømes skal kyrkja i Stavanger gjere forsøk med ein ukrainsk flyktning som erfaringskonsulent og brubyggjar mellom flyktningar og kyrkja.

Vedgruppa i Bamble fekk støtte til å utvikle eit arbeid dei allereie er i gang med, rundt vedhogst som aktivitet. Det bergar økonomi og gjev inkluderande fellesskap i tråd med bærekraftsmål 11. Pengane gjekk til nye maskiner, meir tilgang til tømmer og verneutstyr slik at dei kunne auke talet på frivillige. Dei ynskjer å knyte til seg frivillige dei erfarer treng ved. Dei håper at dei kan bidra til å pakke sin eigen ved, men også bidra for andre som treng det.

Foto: Kyrkjerådet

Samarbeidsråd for diakoni

Komplekse utfordringar i samfunnet krev innovative løysningar. Nokre av desse kan finnast i rommet mellom kyrkjelydar i Den norske kyrkje og dei spesialiserte organisasjonane. For å legge til rette for ein møteplass, vedtok Kyrkjerådet i 2023 å etablere Samarbeidsrådet for diakoni. Det er eit nasjonalt samarbeidsråd der målet er å styrke samhandlinga mellom kyrkja og organisasjonane.

Frivillig innsats

Dei frivillige er ein bærebjelke i Den norske kyrkja og ein nøkkel til at kyrkja når ut til, inkluderer og engasjerer fleire menneske. Utan frivillige stoppar mykje av kyrkja sitt arbeid i lokalsamfunna. Kyrkja engasjerer menneske over heile landet til arbeid for barn og unge, kulturarbeid, diakonalt arbeid og arbeid med gudsteneste.

Talet på frivillige medarbeidarar har auka noko frå 2022. Det er i 2023 registrert 77 782 frivillige i Den norske kyrkja. Fleire kyrkjelydar har arbeidd strategisk med behovet for klare rammer og at nokon lokalt i kyrkjelydane koordinerer innsatsen.

Kurset «Inviterende kirke» i Bjørgvin bispedøme vart ferdigutvikla i 2023 med støtte frå diakonale innovasjonsmidlar. Det er eit verktøy for å jobbe målretta og praktisk med kyrkjevekst og kyrkjeutvikling gjennom å utruste kyrkjelyden til å være meir utadretta og senke terskelen for deltaking. Fleire kyrkjelydar har prøvd det, og tilbakemeldingane viser at kurset har lukkast i å aktivisera kyrkjelydane. Det har opna opp for at ein har våga å gjera ting på nye måtar og invitera folk inn.

Vågsbygd kyrkjelyd i har satt seg mål om å «forsterke eigarskap og engasjere fleire i kyrkjelyden». For å få det til, har dei organisert arbeidet sitt i ulike sektorar. Frivillige leiar kvar sektor, som til dømes er: Gudsteneste, informasjon, misjon, musikk, ungdom og barn. Sektorleiar informerar jamnleg soknerådet, samarbeider med dei tilsette, koordinerar mykje av det frivillige arbeidet i kyrkjelyden. Dette har ført til fleire frivillige innafor mange av sektorane – til dømes er det 40 som er involvert i kyrkjelyden sitt arbeid med musikk.

En kirke for alle – funksjonshemmedes rettigheter, universell utforming og tilrettelegging

Den norske kirke skal være en kirke for alle og ivareta funksjonshemmedes rettigheter. Derfor jobber Den norske kirke med å bli mer tilgjengelig og legge til rette for å inkludere alle. Dette innebærer blant annet å øke muligheter for medbestemmelse og representasjon av funksjonshemmede.

Kirkebygg og kirkens tilbud skal være utformet slik at alle kan delta aktivt. Universell utforming bidrar til at flere mennesker kan leve likeverdige liv og å delta aktivt, også i kirken. Mange kirker har unike arkitektoniske utforminger og interiør, noe som kan gjøre fysisk tilgjengelighet vanskelig. Likevel øker bevisstheten knyttet til universell utforming, og det arbeides for å styrke kompetansen og ressursene på dette området, både nasjonalt og lokalt. Ønsker om endringer hindres dessverre ofte av manglende økonomi. Kommunene har det økonomiske ansvaret for vedlikehold og endringer av kirkebyggene.

Molde domkirke, som er fredet, har fått en tilpasset og kreativ heisløsning til kirkekjelleren. Dette bidrar til bedre muligheter for deltakelse og større inkludering.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse

I 2023 opprettet Den norske kirke et råd for personer med funksjonsnedsettelse. Rådet skal bidra med brukerperspektiver og fagkunnskap om funksjonshemmedes forhold. Det skal også peke på løsninger som styrker likestilling og muligheter for likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet for alle i kirken.

Mennesker med utviklingshemming i kirken

Menighetenes arbeid for og med mennesker med utviklingshemming omfatter varierte tilbud som tilrettelagte fellesskap, gudstjenester, konfirmantundervisning og leir. Disse fellesskapene har lang tradisjon i Den norske kirke, og det finnes om lag 400 tilbud rettet mot personer med utviklingshemming i kirken. Tilrettelagte fellesskap er for mange mennesker viktige sosiale arenaer og bidrar til livskvalitet og relasjonsbygging. Tilrettelagt konfirmantundervisning og noen ganger egne konfirmasjonsgudstjenester gjør det mulig å være konfirmant for unge som ikke klarer å være i store grupper eller av andre årsaker ikke kan delta i det ordinære konfirmantopplegget.

Foto: Kirkerådet

Foto: Kirkerådet

Foto: Vanja Grut

HEL-konferansen skaper lokalt engasjement. 230 ansatte og frivillige, i tillegg til internasjonale gjester, deltok i 2023 på HEL-konferansen i Kristiansand. HEL er mange steder blitt en betegnelse for kirkens inkluderingsarbeid, som skal si noe om at kirken ikke er HEL, hvis ikke alle kan delta. Det var foredrag og workshop om et bredt spekter av temaer som bioteknologi, universell utforming, inkluderende leirarbeid og teologi. Et fokus på konferansen var å feire inkluderende gudstjenester. Konseptet «papirløs gudstjeneste», som gjennomføres uten skjerm eller papir, vakte begeistring og har etter konferansen blitt brukt i mange menigheter.

Nedre Eiker menighetscenter i Mjøndalen arrangerer
kvinnekvelder for kvinner med ulik tro, etnisitet og
bakgrunn. Foto: Malin Longva

Arbeid med flyktninger og migranter

Den norske kirke ønsker å være en folkekirke med rom for alle i et flerkulturelt samfunn. I 2023 ble det utviklet flere ressurser for kirkens arbeid med migranter. Blant dem var e-læringskurs og webinarer. Forskningsprosjektet «I min Fars hus er det mange rom» gjennomført av VID Stavanger og Senter for interkulturell kommunikasjon, ga viktig informasjon om holdninger og erfaringer i Den norske kirke og hos migranter, samt anbefalinger om arbeidet fremover for en mer mangfoldig kirke.

Arbeidet med krysskulturelle barn og unge fortsetter gjennom samarbeid med Flexid-stiftelsen. Flexid er et kurskonsept som bevisstgjør deltakerne på følelser som oppstår når kulturelle verdier og praksiser møtes. Fokuset er på identitet, tilhørighet, ressurser, muligheter og utfordringer. Sammen med Flexid-stiftelsen har kirken utviklet et 2-dagers-kurs tilpasset kirkelig ansatte, der tro og identitet er tatt inn som en modul. Kurset utforsker hvordan vi som kirke skaper trygge rom med gjensidig anerkjennelse og respekt. Kurset ble lansert på et webinar i november 2023 og vil tilbys ansatte fra hele landet i 2024.

Den norske kirke er til stede over hele landet. Det arbeidet menighetene gjør, har stor betydning for at migranter og flyktninger skal føle seg hjemme. Mange menigheter gjør en stor innsats for flyktninger i sitt nærmiljø.

Storhamar menighet har gjort sine tilbud tilgjengelige for beboere på Ormseter asylmottak der det bor 150 flyktninger. Menigheten leverer en oversikt over sine arrangementer til mottaket og tilbyr å ordne skyss for beboerne. Siden de ukrainske flyktningene har vist interesse for yoga, har diakonen ordnet oversettelse av undervisningen. Treningen etterfølges av lystenning og sosialt samvær i Storhamar kirke. Tanken er å ikke starte noe nytt, men å legge til rette for deltakelse og integrering i kirkens tilbud som allerede finnes.

Hver fredag gis ukrainske flyktninger mulighet til å praktisere norsk på språkkafe i Moss kirke. Fokuset er på språktrening og ikke grammatikk. Språkkafeen har blitt en del av introduksjonsprogrammet til Moss kommune, og de ukrainske flyktningene uttrykker takknemlighet og at de føler seg godt ivaretatt.

Foto: Bo Mathisen

Gamlebyen og Grønland menighet forteller at køen til matutdeling fra Fattighuset økte i løpet av vinteren. Å åpne dørene i Grønland kirke for å slippe å stå i kø på gata har vært kjærkomment i kulda. Stadig flere har funnet et fellesskap i kirken, og er blitt frivillige som bidrar med å lage kirkesuppe, vaffelsteking, praktiske oppgaver og annet forefallende arbeid. Et ukrainsk kor øver på fredager «i køtiden», og «allsang på norsk» bidrar til både fellesskap og norskopplæring.

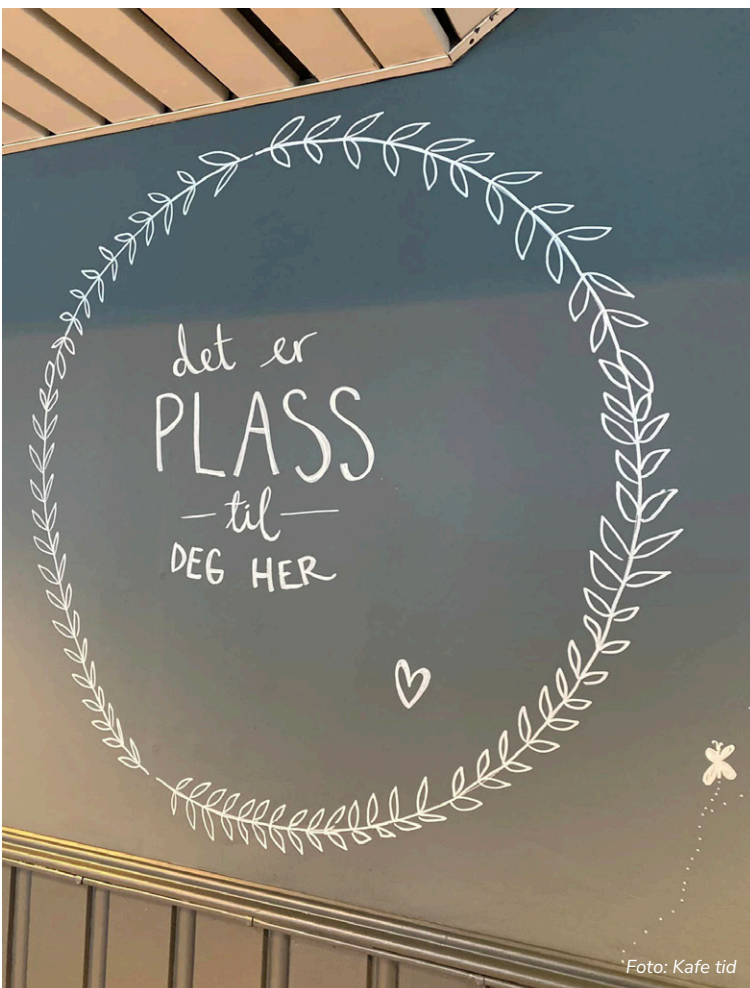

Foto: Kafe tid

Diakonen i Ål er prosjektleder for Kafe TID, som er en arena for arbeidstrening og språktrening. Inkludering på tross av skillelinjer er viktige holdninger i Kafe TID. «Saba» kom sammen med familien som kvoteflyktning, og kunne ikke lese eller skrive. I 2023 begynte hun i praksis på Kafe TID. Hun var veldig usikker i starten, men en av mentorene gav henne god tid, støtte og oppmuntring. Sommeren 2023 fikk hun sommerjobb i kafeen, og nå jobbar hun fast der hver dag, i tillegg til at hun går på skole. Hun er nå mentor for nye som kommer på kjøkkenet, tar de under sine vinger, og gir dem trygghet og mestring.

Foto: Orre kirke

Også Orre kyrkjelyd henter flyktninger fra mottak til sine arrangementer. Siden mars 2022 har menigheten invitert og fraktet ukrainere til og fra Nærland mottak til gudstjenestene i Orre kyrkje. Det varierer hvor mange som deltar, ca. 20–30 ukrainere i høytidene, og mellom 5–15 på vanlige gudstjenester. Ukrainerne viser stor takknemlighet for å kunne være med på gudstjeneste i en krevende tilværelse med få tilbud.

Foto: Borg bispedømme

Ås menighet har tidligere fått tilskudd fra Kirkerådet til tiltak som kan fremme integrering i samarbeid ned introduksjonsordningen ved Ås læringscenter. De fleste aktivitetene som ble gjennomført var enkle og rimelige, som turer i skogen med bål og pølser, samlinger i arbeidskirken med uformelt samvær og ulike aktiviteter. Det ble også arrangert internasjonal nyttårsfest med ulike kulturinnslag fra flere land. Samarbeidet var så givende at aktivitetene fortsatte i 2023.

Pilegrimskirke

Tunsbergleden gjennom Drammen er et eksempel på at St. Olavs vei til Trondheim får flere leder. Leden ble offisielt åpnet den 20. juni 2023 i tilknytning til Kulturytring Drammen.

Hålogalandsleden fra Trondenes til Trondheim omtales som verdens nordligste kystpilegrimsreise. Det arbeides med å få leden offisielt godkjent som St. Olavs vei.

Andre bispedømmer legger til rette for at også andre pilegrimstradisjoner blir holdt i hevd. Agder og Telemark bispedømme har for eksempel satset på pilegrimsveien fra Vest-Telemark til Røldal stavkirke. Dessuten arbeider flere bispedømmer med pilegrim under overskriften:

'Din kirke er ditt nærmeste pilegrimsmål'

Berg middelalderkirkested i Halden har de senere årene gjennomgått en utvikling i kjølvannet av etableringen av Borgleden. I 2023 fikk foreningen Berg kirkestue bruksendring til at det gamle stabburet kunne ominnredes med overnattingsplasser. Rehabiliteringen er i full gang. Målet er at kirkestedet fra sommeren 2024 kan tilby pilegrimer på vandring et komplett tilbud på overnatting, tilgang til kjøkken og sanitæranlegg. Det er også planlagt et lite kapell i stabburet. Informasjon om pilegrimsleden kan hentes på nettet og er promotert på Facebook.

Den norske kirke er til stede der unge samles

Kirken skal romme hele livet og være en trygg møteplass for unge mennesker. For at kirken skal nå de unge trengs det både gode tilbud i kirkens egne lokaler og nærvær der hvor ungdom samles.

Ifølge Ung-data undersøkelsen fra 2022 er det en markant økning blant ungdom som møtes uformelt ute på kveldene. På bakgrunn av Kirkerådets satsinger «Bygge fellesskap for barn og unge» og «Dia-koni», ble det i 2023 lyst ut stimuleringsmidler til menigheter som la til rette for å oppsøke og være til stede der ungdom samles. Her var det spesielt 1.- og 17. mai-arrangementer og arrangementer knyttet til russefeiring og studiestart som ble prioritert.

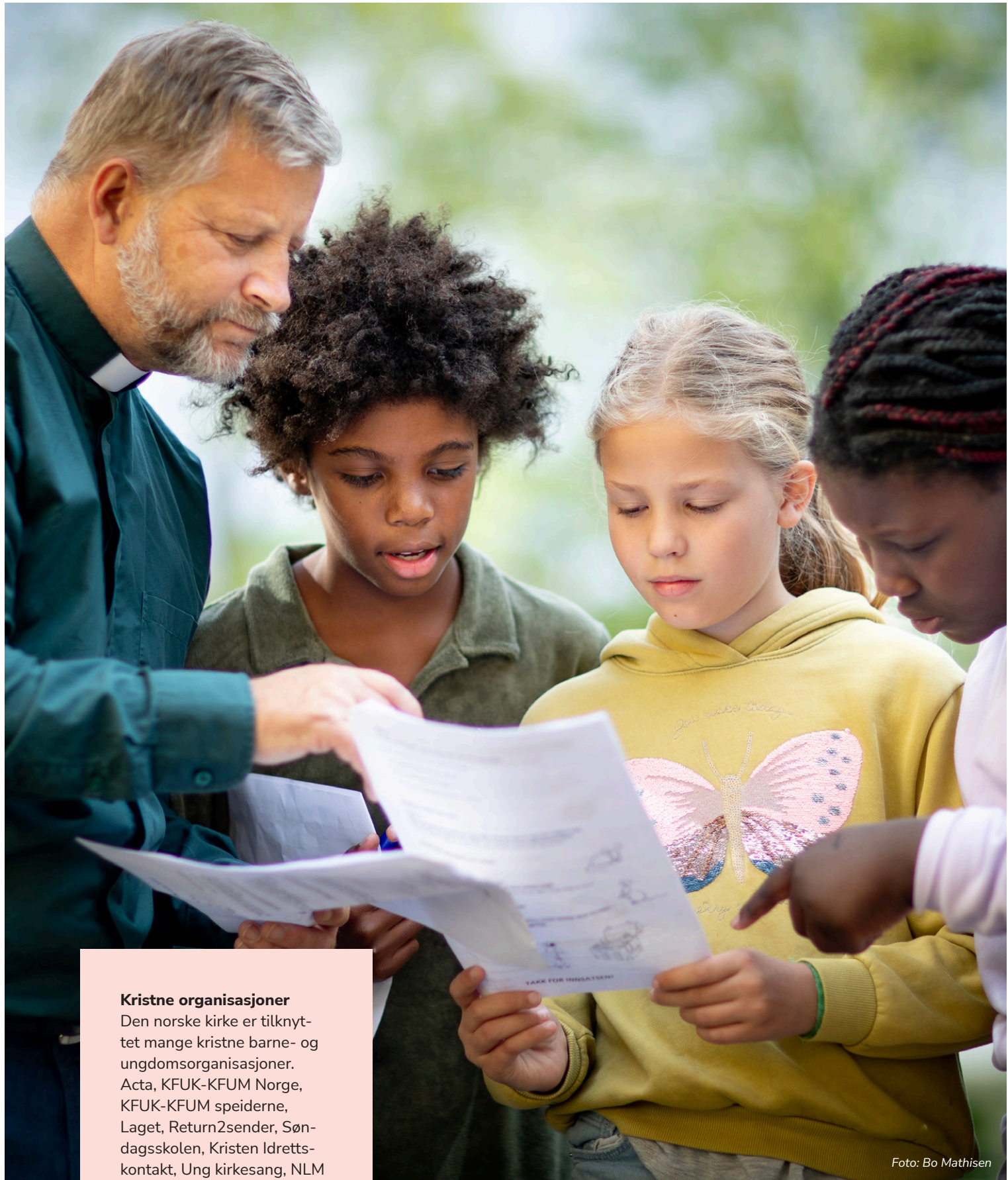
Foto: Tom Landås

Det ble blant annet gitt støtte til prosjektet «Trygg russetid» som samlet cirka 50 russ til russedressverksted og over 400 russ til kirkens partytelt natt til 17. mai i Haugesund. Prosjektet var et samarbeid mellom Rossabø, Skåre og Vår Frelses menighet sammen med andre lokale aktører som Haugesund husflidlag, russestyret på Skeisvang videregående skole og Røde kors. Arrangementene ble godt dekket av lokal presse.

Et annet prosjekt som fikk støtte fra Kirkerådet var samarbeidet mellom Domkirken i Fredrikstad og Idyllfestivalen. Domkirken stilte med åpen kveldskirke bemannet med ansatte og frivillige. Det resulterte i omtrent 2 000 besøkende ungdommer som fikk tilbudt vannflasker, frisk frukt, lademuligheter for telefoner, toalettfasiliteter og en trygg plass å oppholde seg mens de ventet på toget eller for å bli hentet. Det var også mange foreldre som tok kontakt og takket for dette tilbudet som var med å gjøre arrangementet tryggere for deltakerne. Samarbeidet med festivalen var en suksess og skal videreføres neste år.

Trefoldighetskirken i Oslo åpnet for de unge Fosen-demonstrantene i mars. Foto: Kirkerådet

Kristne organisasjoner

Den norske kirke er tilknyttet mange kristne barne- og ungdomsorganisasjoner. Acta, KFUK-KFUM Norge, KFUK-KFUM speiderne, Laget, Return2sender, Søndagsskolen, Kristen Idrettskontakt, Ung kirkesang, NLM Ung, Skjærgårds Live, Blå kors, HEKTA, og NMSU er organisasjoner kirken samarbeider med for å tilrettelegge for gode møteplasser og kristent arbeid for barn og unge.

Foto: Bo Mathisen

Studenter og kirkens tilbud

Mange unge mennesker flytter hjemmefra for å studere. Denne gruppen opplever i mindre grad at aktiviteter i lokalmiljøet er relevante, og kirken kan i stedet utvikle oppsøkende tilbud som møter studentenes behov. Studentenes Helse- og Trivselsundersøkelse rapporterer om at mange studenter kan oppleve både ensomhet, angst og depresjon, utenforskap og redusert livskvalitet i denne fasen av livet. Den norske kirkes tilbud til denne gruppen kan bidra til å øke livskvaliteten til unge mennesker. I de større byene er det etablert unge-voksne kirker i samarbeid med organisasjoner i St. Jakob i Bergen, Ukirke i Stavanger og U-kirka i Trondheim.

Ventil er et lavterskel samtaletilbud for unge voksne i alderen 18–30. Tilbudet er etablert i Oslo og finnes nå i de større norske byene Stavanger, Bergen, Trondheim og Kristiansand.

Den norske kirkes studentprestetjeneste omfatter 21 stillinger fordelt på 19 årsverk over hele landet. De er tett på studiehverdagen med tilbud om samtale, sjelsorg, sosiale møtesteder, sorggrupper, markeringer ved høytider og i krisesituasjoner. Studentprestene bidrar sammen med andre tros- og livssynssamfunn til å fremme et livssynsåpent samfunn på studiestedene.

Foto: Kirkerådet

Begge foto: Møre bispedømme

Rekruttering

Den norske kyrkja har i fleire år arbeidd målretta og strategisk med rekrutteringa til dei kyrkjelege utdanningane. Det var difor ei stor glede å sjå at studenttalet innan kyrkjefaga steig frå 83 til 97 frå 2022 til 2023. Men behova er vesentleg større. Med om lag 120 vakante prestestillingar, og med ein situasjon der om lag ei tredjedel av prestane er over 60 år, er

det særns naudsynt med ein vidare auke i studenttala i åra som kjem. Nye menneske må bli utrusta og vakante stillingar fyljast, om Den norske kyrkja skal kunne oppretthalde sitt nærvær i breidda av det norske samfunnet.

Bispedømme	Presteårsverk (ink. biskoper)	Herav antall vakante presteårsverk
Agder og Telemark	132,4	0
Bjergvin	171,05	26
Borg	143,5	5
Hamar	113,5	11,3
Møre	77,6	9
Nidaros	127	19,5
Nord-Hålogaland	89,6	15
Oslo med døveprostiet	162,8	5
Stavanger	105,75	5,85
Sør-Hålogaland	91	22
Tunsberg	117,35	5

Tall per 31.12.2023

Eitt av tiltaka som har vorte innført, er ordninga «Prest under utdanning» (PUU), som vart vedteken på Kyrkjemøtet i 2022. Ordninga gjev bispedøma høve til å tilsette prestestudentar som er i den avsluttande delen av studiet i prestestillingar, og gje dei inntil 40 prosent permisjon med løn for å fullføre studiet. Om lag 35 personar var omfatta av ordninga ved utgangen av året, ein auke på om lag 25 frå året før.

Kyrkja har sidan Kyrkjemøtet i 2021 hatt særleg merksemd på likestilling, inkludering og mangfold i høve til rekruttering. Det var difor glede på fleire plan då Sylviane Jaques Denis og Sophie Moke Meteke i 2023 vart tilsett i prestestillingar i Ytre Nordmøre. Dei representerer ein rekrutteringsarena som Den norske kyrkja håpar å rekruttere fleire tilsette frå i åra som kjem. Sistnemnde vart tilsett i ei

PUU-stilling.

I Nord-Hålogaland vigsla biskop Olav Øygard i 2023 ein kantor, fem prestar og to kateketar. Dette er det høgaste talet på vigslar til teneste biskopen har hatt på alle åra sine som biskop.

Foto: Lars-Espen Langhaug

Viktig arbeid og prosesser for kirken

Foto: Bo Mathisen

Kommunikasjon og samfunnskontakt

Kommunikasjonsarbeidet i Den norske kyrkja famnar alt frå breie nasjonale kampanjar og oppslag i riksdekkande medium til annonsar i lokalaviser og innhald på sosiale medier. Alt er viktig for ei levande folkekyrkje.

Kyrkjevalet i august og september var den største kampanjen i 2023. Men gjennom året har tilsette på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå jobba for merksemd om arrangement, dåp, bryllaup, konfirmasjon og høgtider. I tillegg skjer det mykje løpande arbeid med innhald i egne kanalar – på nett, fysiske flater som kyrkjelydsblad, samt kontakt med styresmakter og å vere tilgjengelege for media.

Mediebiletet

I 2023 var mediebiletet prega av krig, konflikter, prisvekst, habilitet og val. Den norske kyrkja var synleg i riksdekkande presse om drop-in-bryllaup på valentinsdagen, drop-in-dåp i juni og kyrkjeval i august. Bispemøtet sine uttalar og standpunkt om krig nådd breitt ut. Kyrkja har vore synleg i media før og under kyrkjelege høgtider og merkedagar gjennom året. Det har også vore medieinteresse rundt statistikk, Kyrkjemøtet, kyrkjerådsmøte, samt nye biskopar i Hamar, Bjørgvin og Sør-Hålogaland. I regional presse har det vore nyheitssaker frå bispedømet og lesarinnlegg og kronikkar frå ulike kyrkjeleiarar. Vidare er det eit stort tal på oppslag i lokalaviser om arrangement i kyrkjene.

I tillegg har kyrkja vore ein synleg aktør i å vise solidaritet med sivile som er ramma av krig og konflikt,

særleg i Ukraina, Israel og Palestina. Kyrkja har også teke på alvor ansvaret for å følgje opp rapporten frå Sannings- og forsoningskommisjonen, og kommunisert dette. Mellom anna ved å opne kyrkja for Fosen-demonstrantar i Oslo og at preses har besøkt ulike samiske og kvenske miljø.

Kampanjearbeid

Det er mange aktørar som tilbyr aktivitetar og fellesskap. Difor gjennomfører også Den norske kyrkja fleire kampanjar kvart år, som skal gjere kyrkja synleg og bidra til at fleire kan ta eit informert val om dei ynskjer å nytte tilbodet i kyrkja.

I 2023 vart det gjennomført nasjonale kampanjar og om dåp, konfirmasjon, bryllaup, påske, allehelgen, Lys vaken, jul og kyrkjeval. Annonsane går i ulike kanalar (sosiale medium, nettaviser, papiraviser m.m.) for å nå ulike målgrupper. Dei som trykker på annonsane kjem til temaside på kyrkja.no (til dømes om dåp og konfirmasjon) eller til skjerikyrkja.no med informasjon om arrangement (ved høgtider). Kampanjearbeidet gjev størst merksemd dei gongene kyrkja sine ulike nivå aktualiserer same tema til same tid. Kvar gong det vert kjøpt annonser, har det også vore arbeid med presse, debattstoff og innhald i egne kanalar.

Ei utfordring i arbeidet med kampanjar er det som elles er kyrkja si styrke; lokal tilpassing og variasjon. Til dømes ved dåp og konfirmasjon, finst det ulike system, rutinar og tidsfristar. I 2023 har det vorte jobba med felles digital påmelding for dåp, og det er også behov for felles tidspunkt og påmeldingssystem i konfirmasjonsarbeidet. Skjerikyrkja.no er kyrkja si felles kalenderoversikt som hentar informasjon om

arrangement frå ulike systemleverandørar, uavhengig av kyrkja si organisering. Kalendersida har fått auka oppslutning i 2023, og gjer det enklare å knytte kampanjearbeid direkte til arrangement – særleg knytt til kampanjar rundt høgtidene.

Det er mange i kyrkja som jobbar med kommunikasjon, men dedikerte kommunikasjonstilsette finst i nokre fellesråd, alle bispedøma og i Kyrkjerådet. Det digitale nettverket av kommunikasjonsmedarbeidarar inkluderer også daglege leiarar, sekretærar, kyrkjeverjer, kateketar, prestar – og andre tilsette som har kommunikasjon som ei av sine arbeidsoppgåver. Dette forumet har jamnlege møter.

Kommunikasjon om kyrkjevalet

Den største kommunikasjonsarbeidet i 2023 var knytt til kyrkjevalet. I forarbeidet vart det laga materiell og annonsar for nominasjonsfasen og kunngjering av lister. Til mobiliseringsfasen i august og september, der ein skulle få medlemmene til å stemme, vart det laga plakatar, brosjyrar, kandidatpresentasjonar og annonsar som dei lokale valstyra kunne nytte. I denne fasen var det også ein nasjonal kampanje der annonsar gjekk i sosiale medium, nettaviser, papiraviser, nett-TV og utandørsreklame.

Mange lokal- og regional-aviser omtalte kyrkjevalet og dei lokale kandidatane. Kandidatar til kyrkjevalet fekk også innhald om valet på trykk på debattsidene. At kyrkjevalet var samtidig med val til kommune og fylkesting gjorde det vanskelegare å skape merksemd om kyrkjevalet i nasjonale medium. Samtidig var den digitale førehandsstemminga eit nyheitspoeng, og ser ein på statistikken for digital førehandsstemming, viser den tydelege toppar når nasjonale medium omtalte den digitale nyvinninga.

Ei undersøking med eit representativt utval av befolkninga viste at 82 % hadde fått med seg at det var kyrkjeval. Den same målinga i juni, før kampan-

jarbeidet starta, viste at berre 27 % visste om valet. Også medlemsundersøkinga i Den norske kyrkja, som vart gjennomført nokre veker etter valet – stadfestar dette: 8 av 10 medlemmer svarar at dei visste det var kyrkjeval. Det tyder på at den breie innsatsen frå tilsette, frivillige, kandidatar og lister på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå har bidrege til å gjere kyrkjevalet kjend. Likevel var det berre 9 % av medlemmene som valde å stemme.

Samfunnskontakt

Den norske kyrkja er ein del av sivilsamfunnet, og må som sjølvstendig folkekyrkje finne sin plass og aktivt bidra i dialog med styresmaktene både lokalt, regionalt og nasjonalt. Blant sakene som var viktige i samfunnskontaktarbeidet på nasjonalt nivå var

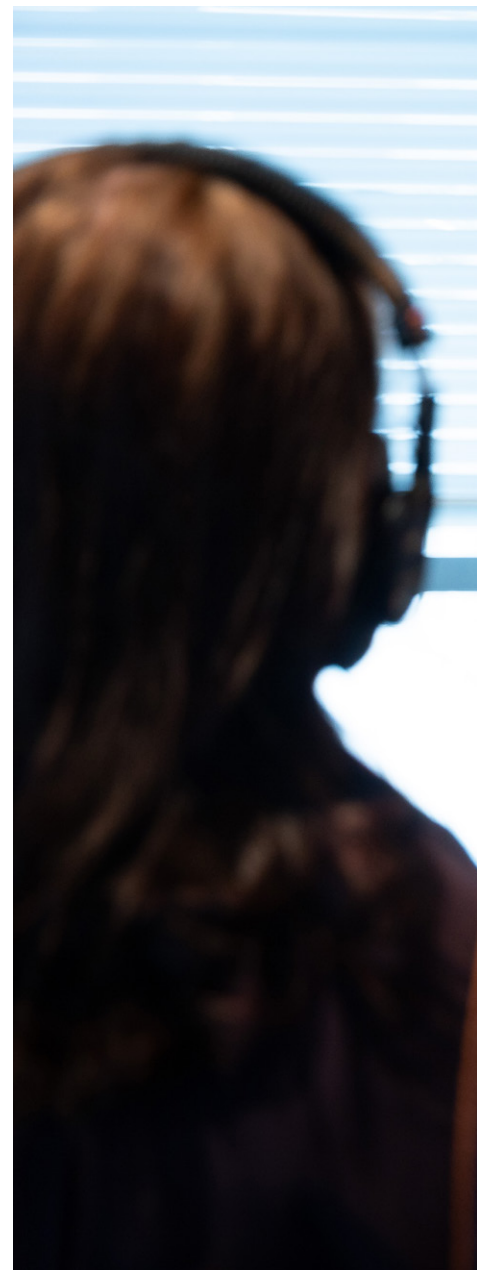

Foto: Kirkerådet

statsbudsjett, kyrkjeasyl, arbeid med kyrkjebevaringsprogram og deling av Opplysningsvesenets fond (OVF). Lokalt har fellesråda i kyrkja kontakt og dialog med sin kommune, særleg knytt til budsjett og tildeling. I desember fekk også kyrkja ei ekstratil- deling frå regjeringa som skulle gå til vanskelegstilte familiar i advent og jul.

Kyrkerådet har sendt inn høyringssvar om mellom anna kulturfrivillighet, utlendingsforskriften, kultur- loven og rapportar frå Ytringsfrihetskommisjonen, Totalberedskapskommisjonen og Koronautvalget.

Internkommunikasjon

Det er eit stort behov for ein god koordinert og sam- tidig internkommunikasjon i heile kyrkja, på tvers av

stilling og ansvar. Difor er det vekenlege nyheitsbre- vet alle tilsette får på e-post og det digitale allmøtet ein gong i månaden viktige tiltak for å sikre direkte interkommunikasjon.

Ressursbanken.no har blitt utvida til å tilby ressur- sar for alle arbeidsområde i kyrkja, og skal vere ein levande bank for alt ein medarbeidar, anten ho er tilsett eller frivillig, treng av materiell til inspirasjon og rettleiing. Design.kyrkja.no er staden for grafisk profil, malverktøy og biletbank til fri bruk. Intranettet som baserer seg på Kirkens Lokale Skrivebord er vidareutvikla som ein kommunika- sjonskanal retta mot tilsette. Saman med Teams og felles e-postsystem kan dette legge til rette for betre samhandling mellom tilsette i heile kyrkja.

Kirkevalg og valgdeltakelse

Kirkevalget 2023 ble gjennomført med periode for forhåndsstemming fra 10. august til 8. september og valgdag 10.–11. september 2023. Digital forhåndsstemming og valg av prest og lek kirkelig tilsatt skjedde i perioden 10. august til onsdag 6. september.

274 800 medlemmer i Den norske kirke benyttet seg av stemmeretten, eller 9,06 % av de stemmeberettigete. Totalt hadde 3 033 190 medlemmer stemmerett, og disse fordelte seg på 1 147 sokn. 91 689 forhåndsstemte digitalt, mens 183 111 stemte fysisk enten på valgdagene eller på forhånd.

Det var stor variasjon i valgoppslutning i bispedømmene. Lavest oppslutning var det i Oslo (6,34 %) og Borg (7,39 %). Størst andel benyttet seg av stemmeretten i Nord-Hålogaland (11,97 %) og Hamar (11,81 %). Flest velgere deltok i valg til menighetsråd (8,46 %), mens litt færre ga stemme til kandidater til bispedømmeråd og Kirkemøtet (6,4 %).

Digital forhåndsstemming

Et av de viktigste tiltakene for å øke valgdeltakelsen var løsningen for digital forhåndsstemming. Den gjorde det mulig for velgere å forhåndsstemme hvor og når de ville, og å inkludere velgergrupper som av ulike årsaker ikke hadde mulighet til å forhåndsstemme fysisk eller var forhindret fra å gi sin stemme på valgdagen.

Den digitale løsningen ble tilrettelagt for bruk på seks språk – nynorsk, bokmål, sørsamisk, lulesamisk, nordsamisk og engelsk. I tillegg ble det laget video på tegnspråk som forklarte hvordan man skulle stemme. Gjennomføringen av det digitale valget var vellykket. Det var noen tekniske utfordringer, blant annet knyttet til manntall, men overordnet gjorde den digitale løsningen kirkevalget tilgjengelig for medlemmene i Den norske kirke på en helt annen måte enn tidligere.

Valgkort

Ved tidligere kirkevalg har valgkort med informasjon om valget, tid og sted for forhåndsvalg og valgting blitt sendt i posten til alle medlemmer fra året de fyller 15. Kirkerådet besluttet ikke å sende ut valgkort ved valget 2023. Det var særlig to årsaker til beslutningen – behovet for å kutte kostnader og nyvinningen digital forhåndsstemming. Informasjon om digital stemming kunne også best gjøres gjennom digitale kampanjer, med en kort og rask vei til deltakelse fra annonse til pålogging på telefon eller datamaskin.

Informasjons- og veiledningsmaterieell til lokal valggjennomføring

Valghåndboken for 2023 ble utformet for å gjøre det lettere å finne frem til relevant informasjon for den enkelte brukeren. Boken ble delt opp i samsvar med de ulike valgene som skulle gjennomføres.

De ulike delene ble utformet for digital bruk i PDF-format med klikkbare kryssreferanser mellom hver bok, med søkefunksjon og med eksterne referanser til Kirkerådets elektroniske ressursbank for kirkevalget og nettsiden kirkevalget.no. Et viktig aspekt ved det digitale formatet var at det ble tilpasset universell utforming på flere nivåer.

Ressursbanken.no ble bygget opp slik at valgarangører kunne finne all informasjon samlet på ett sted. Designmaler som skulle tilpasses lokale behov, slike som plakater og annonser, var tilgjengelig på design.kirken.no og ble laget på bokmål og nynorsk. Informasjonsark var i tillegg laget på tre samiske språk.

Ressursbruk

Kirkerådet bevilget tilskudd til alle landets kirkelige fellesråd for lokal valggjennomføring på totalt ca. 34,7 mill. kroner. Tilskuddet skulle brukes til opplæring og anskaffelse av pålagt valgmaterieell, og til å dekke godtgjørelse for valgfunksjonærer og lokale kommunikasjontiltak.

Mange tok på seg rolle som valgfunksjonærer under kirkevalget. Av disse var det ca. 15 % tilsatte, 44 % menighetsrådsmedlemmer og 41 % frivillige, til sammen ca. 13 100 personer. Det anslås at 2 341 valglokaler var åpne på valgdagen med gjennomsnittlig åpningstid på tolv timer. De ble betjent av minst tre valgfunksjonærer per valglokal til enhver tid. Det utgjorde totalt 84 276 timer og 45,55 årsverk. I tillegg kom opplæring, trykking av stemmesedler og manntall i forkant av valgdagen og opptelling og rapportering i etterkant av valgdagen. Lokalt ble det til sammen brukt godt over 100 000 timer eller flere enn 54 årsverk.

Samisk kirkelig valgmøte

Samisk kirkelig valgmøte 2023 ble gjennomført 28. oktober 2023 i Bådåddjo/Bodø. Valgmøtet nominerte leder og medlemmer til Samisk kirkeråd. Valgmøtet valgte også samiske representanter til bispedømmerådene i hhv. Nord-Hålogaland og Sør-Hålogaland og en nominasjonskomité. Kirkemøtet foretok endelig valg av Samisk kirkeråd på bakgrunn av valgmøtets nominasjon i april 2024 (sak KM 10/24).

Foto: Try

Kirkebevaringsprogrammet

Stortinget satte som mål at alle steinkirker skal ha et ordinært vedlikeholds nivå innen tusenårsjubileet i 2030 for slaget på Stiklestad. I 2020 vedtok Stortinget at ca. 10 milliarder kroner av midlene fra Opplysningsvesenets fond skal brukes til Kirkebevaring i de neste 20–30 årene. I 2023 har Barne- og familiedepartementet sammen med Klima- og miljødepartementet utarbeidet en bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. Strategien omfatter alle vernete og listeførte kirker, ca. 1.000 stykker. Det er etablert et programstyre til å forvalte disse midlene, ledet av preses Olav Fykse Tveit. I 2024 vil de første millionene til bevaring bli bevilget, og istandsettingsprosjekter i regi av Kirkebevaringsfondet bli gjennomført. Kirkerådet vil i samarbeid med Riksantikvaren og Hovedorganisasjonen KA drive sekretariatet for bevaringsprogrammet, og se til at målene for programmet blir nådd. Kirkebyggen med tilhørende gravplass og prestegård, er en viktig del av norsk kulturarv. De binder fortid sammen med nåtid og fremtid, og er en vesentlig del av vår

felles identitet. Å ta vare på vår del av kulturarven er svært viktig for Den norske kirke som folkekirke.

Overføring av eiendommer

De siste årene har det vært jobbet med å følge opp Stortingets vedtak om å overføre eiendommer fra Opplysningsvesenets fond (OVF) til Den norske kirke. Omkring 180 eiendommer som er prestegårder, bispedømmekontor og bispeboliger omfattes av prosjektet, i tillegg til ca. 200 gravplassstomter. Kirkerådet har etablert et selskap, Dnk Eiendom AS, som skal forvalte eiendomsmassen. I 2023 har prosjektet vært preget av arbeidet med å få de økonomiske og praktiske rammene på plass for overføring av eiendommene. Staten har ansvaret for det økonomiske oppgjøret, mens kommunene har myndighet til å gjøre nødvendige fradelinger fra større landbrukseiendommer som Den norske kirke ikke skal ha. I løpet av 2024 vil selskapet bli oppbemannet og de fleste eiendommene overført til Dnk Eiendom AS.

Digitalisering i Den norske kirke

Kirkens medlemmer og brukere forventer rask respons og gode selvbetjeningsløsninger. Dette krever effektive og brukerorienterte arbeidsverktøy for ansatte og at kjernedata er samlet. Med gode digitale verktøy kan ansatte bruke mindre tid på administrative oppgaver og mer tid på å møte mennesker.

Den norske kirke har de siste årene satset mye på digitalisering gjennom å etablere flere fellesløsninger. Et av tiltakene er å samle kirkens løsninger og medarbeidere hos en felles systemadministrator, Kirkepartner. Mange fellesråd benytter i dag Kirkepartner, men samtidig melder mange kirkeverger at de ikke har råd til dette. De 349 kirkevergene i fellesrådene har svært ulike økonomiske rammevilkår og mange har ikke råd til gode digitale verktøy for sine ansatte selv om de ønsker seg dette. Kirkens todelte finansieringsmodell gjør altså at det fortsatt er store utfordringer med å etablere en robust digital infrastruktur som binder kirken sammen som organisasjon: I dag har kirkens ansatte ulike kontorplattformer, ulike epostadresser og ulike kalendre. Mange er fortsatt på kommunens skrivebordløsning og bruker kommunal eller privat epostadresse. Mange fellesråd har kommunal tjenesteytingsavtale som blant annet inneholder IT-driftsløsning/skrivebord. Flere fellesråd får ikke erstatte leveranser av IT-driftsløsninger over tjenesteytingsavtalen med midler som kunne blitt benyttet for å ta i bruk kirkens fellesløsninger. At kirkens ansatte benytter samme installasjon som kommunens ansatte er heller ikke i tråd med beste praksis for informasjonssikkerhet.

Kirken har gjennom 2023 jobbet med flere ulike fellesløsninger: Skjerikirken.no gjør det enkelt for publikum å finne informasjon om arrangementer. Planverktøyet «Kirka vår» gir støtte til godt strategiarbeid i menighetsrådene. Ansatt- og organisasjonsregisteret gir oversikt over kirkens struktur og ansatte. Medlemsregisteret er et robust register med høy datakvalitet. Læringsplattformen gir lett tilgjengelig opplæring. Dnk360 er et funksjonsrikt verktøy for sak,- arkiv- og rådsarbeid. Felles lønn-, personal- og regnskapssystemer gir enklere drift og administrasjon. Løsning for nøkkeltall og statistikk reduserer tidsbruk på rapportering og gir tilgjengelige tall lokalt, regionalt og nasjonalt. Kirkens nettsider formidler kirkens tro, inviterer til fellesskap og inspirerer til deltakelse.

Den norske kirke jobber aktivt med personvern og informasjonssikkerhet. Gjennom en tilslutningsavtale som alle fellesråd har inngått, opptrer kirken samlet gjennom felles behandlingsansvar. Dette gir lokalt ansatte tilgang på viktig fagkompetanse, noe som er særlig nyttig for de minste fellesrådene.

Kirken har etablert en god samstyringsmodell for digitaliseringsarbeidet der de kirkelige fellesrådene, KA og Kirkerådet er sammen om å styre utviklingen – blant annet gjennom et felles Digitaliseringsstyre. KS sin samstyringsmodell for digitalisering i offentlige virksomheter har gitt inspirasjon til kirkens modell.

Foto: Bo Mathisen

Organisasjonsutvikling: Sterk felles kultur og økt samhandling

Organiseringen av Den norske kirke har stått på agendaen de siste årene, og Kirkemøtets sak i 2023 (KM 5/23) ga ytterligere retning for dette arbeidet. Det handler om å legge til rette for en organisasjonsutvikling som bidrar til økt samarbeid og involvering i hele kirken og at kirkens samlede ressurser forvaltes best mulig for medlemmer, ansatte og samfunnet forøvrig.

I året som gikk har det vært viktig å etablere flere felles arenaer for samhandling og involvering, og utforske hvordan man kan bidra til økt lederkraft.

Nytt i 2023 var samråd, der kirkens valgte fikk muligheten til å komme med innspill på kirkeråds- og kirkemøtesaker. For å sikre bedre samhandling blant ledere på tvers av arbeidsgivere, ble det også satt igang «Sammen om å lede»-samlinger for proster og kirkerverger i alle bispedømmene. Dette ble gjort sammen med Hovedorganisasjonen KA, og samlingene ga gode erfaringer for det videre arbeidet. Det ble videre lagt til rette for en egen tilskuddsordning for å styrke samarbeid mellom fellesråd og mellom fellesråd og bispedømmeråd. Ønsket er at dette etterhvert skal gi gode og overførbare eksempler og erfaringer som kan være nyttige for flere enn de som har fått tilskudd.

Samlet er disse tiltakene med på å bygge en sterk samarbeidskultur, på tvers av ansvarsområder og arbeidsfelt og det satses videre på disse områdene.

Foto: Kirkerådet

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap er et offentlig ansvar som er organisert i et samarbeid mellom flere etater og frivillige organisasjoner, deriblant politiet, helsevesenet og Røde Kors. Den norske kirke dekker hele landet og er derfor en viktig aktør i dette samarbeidet, og er beskrevet som en viktig ressurs i nasjonale planer for krise og beredskap, jfr. Politiets beredskapssystem del 1 (PBS 1). Kirkens oppgave vil først og fremst være å gi medmenneskelig og psykososial støtte. Kirken har egne retningslinjer for sentralkirkelig handling ved større ulykker og katastrofer. Disse handlingene skal sikre samarbeidet mellom kirkens strukturer og offentlige myndigheter.

For å styrke dette arbeidet ytterligere har vi tidligere tilsatt en sikkerhets- og beredskapsleder som skal

være en pådriver i å utvikle dette arbeidet videre. Det er etablert en rekke kontakter med ansvarlige myndigheter på nasjonalt nivå, som Direktoratet for sivil beredskap og Siviltforsvaret. Lokalkirken blir aktivert på planverk og kommunale kriseteam, tilfluktsrom, sikring av kulturminner og kapasitet. Det er økt samarbeid med kirkene i Sverige og Finland, som har kommet lenger og bruker mer ressurser på dette arbeidet. Vi jobber også med å øke kompetansen hos prestene på håndtering av traumer, og jobber for at kirkens landsdekkende tilstedeværelse gjør at robusthet i møte med krise, katastrofe og krig blir vesentlig økt. Kirkens arbeid med beredskap og formidling av dødsbudskap må også sees i denne sammenhengen. Målet er at lokalt, regionalt og nasjonalt planverk samles i en felles struktur. I tillegg følger vi opp og tar vårt ansvar for utfordringene gitt i Totalberedskapskommisjonens rapport om at alle må bidra og være involvert i beredskap.

Fremtidsutsikter

Vi lever i en tid fylt av uro – over klimakrise, krig og politisk ustabilitet. Mange er bekymret for seg selv og sine nærmeste og vi ser flere diakonale utfordringer i samfunnet enn noen gang. Kirken formidler budskapet som bærer midt i krise og uro og som oppfordrer til handling og ikke til motløshet. Som eksemplene i årsmeldingen viser, tilbyr den landsdekkende folkekirken åpne rom for tro, trygghet og håp og har en plass i arbeidet for et bedre og tryggere samfunn. Vi inviterer til fellesskap, en hånd å holde i eller en å snakke med. Det viser konkret at kirken, midt i alle utfordringene, er både en håpsbevegelse og en stemme for fellesskap, fred og rettferdighet.

En mer utrygg verden utfordrer alle ansatte og frivillige i kirken. Det arbeides målbevisst med sikkerhet og beredskap for at kirkens ansatte skal kunne håndtere det uforutsigbare og uforutsette.

I medlemsundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2023, sier 95 % av medlemmene at de synes kirken er samfunnsnyttig. 82 % er glad for at kirken er der for dem som trenger den, og 75 % mener at Den norske kirke er en viktig møteplass ved kriser og ulykker. Over halvparten av alle medlemmer sier at kirkebygget har stor betydning for dem. Kirkebyggene signaliserer tilhørighet og identitet og de er en viktig bro mellom Gud og mennesker. For å kunne ha samme tilbud som i dag, trenger kirken en forutsigbar finansiering. Samtidig ønsker flere partier å kutte betydelig i finansieringen av trossamfunn, og økte pensjonskostnader truer den stabile driften av folkekirken. Disse utfordringene må det arbeides videre med, for å kunne opprettholde en infrastrukt-

turen der folkekirken er til stede med bygninger og kvalifisert personell over hele landet. Uten den, blir det vanskelig å skape tilhørighet og tilknytning og holde fram de kristne fellesskapsverdiene som bærer vårt samfunn.

Kirken må også være villig til å endre seg. Det er en plikt å få mest mulig ut av midlene som er til rådighet. Vi må tenke nytt og spørre oss selv om dagens ressursfordeling er riktig. Økt mobilitet, innvandring og sekularisering gir helt nye rammer for å være en misjonerende folkekirke.

Kirken mister flest medlemmer i byene. Da må vi spørre om vi fortsatt skal bruke mest penger der det bor færrest? Er den geografisk inndelte kirken den eneste mulige i byer der det også er andre mulighe-

ter? Synkende medlemstall skyldes hovedsakelig at færre spedbarn døpes og få innvandrere blir medlem i Den norske kirke. Samtidig blir kirkens medlemsmasse stadig eldre, i større grad enn i befolkningen ellers, og vi mister stadig flere medlemmer under 40.

Disse utfordringene fordrer at kirkens ledelse tenker strategisk og langsiktig. Økt samhandling og samarbeid på tvers av arbeidsgivere er viktige stikkord i dette arbeidet. Den norske kirke er ett trossamfunn, men delt opp i 350 organisasjonsmessige enheter. Målet er likevel at vi skal ha et overordnet sammen-perspektiv på tvers av geografi, strukturer og ulike profesjoner: Tenke og planlegge sammen, se alle stillinger lokalt sammen og ikke minst samles rundt et felles oppdrag som skal løses.

Dette kan blant annet være ulike fellesløsninger innenfor digitalisering, HR og lønn og regnskap. Fellesløsninger kan også bidra til at Den norske kirke fremstår gjenkjennelig over hele landet for både medlemmer, ansatte, valgte og frivillige. Hele dette arbeidet har hatt et stort løft de senere årene. Flere felles ordninger, samarbeidsmodeller og avtaler har sikret godt samspill.

Skal rekrutteringen til kirkelig tjeneste styrkes, må vi tenke mer på hvem som skal jobbe i kirken om ti år enn hvem som skal preke og spille førstkommande søndag. Skal vi lykkes, må dette bli en dugnad for hele kirken. En annen viktig satsing er arbeidet med inkludering. Det handler om å åpne våre arbeidsplasser for mennesker med funksjonsnedsettelse og gi plass til mennesker med ulik bakgrunn og kompetanse.

Vi vet ikke hva som ligger foran. Vi må mer enn noen gang leve med det uforutsigbare. Midt i dette sender Jesus sine medarbeidere ut i tjeneste for verden, i tillit til at kirkens budskap bærer. Frykt kan gjøre at vi trekker oss tilbake og stenger dørene. I stedet sendes vi ut for å møte mennesker og skaperverket. Ut for å dele tro og tjene andre. Budskapet kirken forvalter er svimlende stort og oppdraget mye større enn hver av oss kan makte. Da kan vi stole på at ingen bærer alene. Kirken er et fellesskap på tvers av alle skillerlinjer. Vi samles om ordet, om brødet og vinen, og hver gang avsluttes det med ordene: «Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred». Det er en velsignelse til hver av oss og til verden.

Vedlegg

- *Statistikk*
- *Årsberetning og årsregnskap*
- *Revisors beretning*

Fordeling av medlemmer i DNK	Medlemmer	Antall innbyggere	Oppslutn. i pst.	Utmeldt	Innmeldt
Agder og Telemark	311 763	496 575	62,8	1470	558
Bjergvin	448 783	650 482	69,0	2068	454
Borg	460 695	793 875	58,0	2261	533
Hamar	284 169	385 440	73,7	1018	233
Møre	199 915	270 387	73,9	693	202
Nidaros	340 425	482 329	70,6	1563	272
Nord-Hålogaland	175 569	244 415	71,8	631	156
Oslo	428 309	945 831	45,3	3007	670
Stavanger	317 928	498 536	63,8	1644	431
Sør-Hålogaland	180 352	242 847	74,3	708	141
Tunsberg	327 690	532 807	61,5	1647	374
Andre	2 652	6679		12	2
Bosatte i Norge	3 472 195	5 550 203		16722	4026
Uregistrerte personer	1 364			0	0
Utvandret	135 459			50	11
Totalsum	3 609 018			16772	4037

Indikator	2019	2020	2021	2022	2023
Antall døpte	28 011	23 822	27 073	27 971	26 383
Andel døpte av fødte	51 %	45 %	48,9 %	53,3 %	50,8 %
Antall vielser	6 214	4 394	4 851	7 321	6 345
Antall konfirmerte	34 513	33 083	33 612	32 716	32 626
Andel konfirmerte av 15-årige medlemmer	81 %	79 %	79 %	79,0 %	77,6 %
Andel konfirmerte av alle 15-åringar	54,5 %	52,4 %	51,6 %	49,9 %	47,9 %
Antall gravferder	34765	34605	35229	38066	35 743
Andel gravferder av døde medlemmer	104 %	102 %	101 %	99 %	100 %
Andel gravferder av døde	86 %	85,2 %	83,9 %	83,4 %	81,6 %
Antall gudstjenester	60 166	48 483	51 280	57 584	55 924
Antall deltakere gudstjenester totalt	5 249 069	2 360 703	2 360 828	4 199 104	4 295 111
Antall deltakere per gudstjeneste	87	49	46	73	77
Antall gudstjenester med dåp	15 341	15 285	16 706	16 164	14 794
Antall deltakere på gudstjenester med dåp	1 445 508	804 702	805 097	1 235 498	1 250 365
Antall allehelgengudstjenester	1 183	1 213	1 222	1 195	1 215
Antall deltakere på allehelgengudstjenester	94 611	64 653	76 286	85 025	85 835
Antall deltakere per allehelgengudstjeneste	80	53	62	71	71
Antall julaftengudstjenester	2 352	2 282	2 211	2 297	2 237
Antall deltakere julaftengudstjenester	539 647	117 864	106 388	378 941	408 999
Antall deltakere per julaftengudstjeneste	229	52	48	165	183
Antall gudstjenester særlig tilrettelagt for skoleelever	2 829	1 018	516	2 598	2 544
Antall deltakere på gudstjenester for skoleelever	545 528	46 481	36 078	432 518	431 220
Antall sokn som har hatt gudstjeneste med samisk innslag	193	184	193	295	259
Antall gudstjenester med samisk innslag	3500	3543	4296	5255	5 718
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i ordning for gudstjeneste	141	139	202	235	229
Antall sokn som har innarbeidet samisk språk i lokal trosopplæringsplan	73	88	94	78	115
Antall barnekor	983	885	821	837	830
Antall medlemmer i barnekor	18707	15692	14055	15593	16 504
Antall voksen-/familiekor	632	567	543	571	572
Antall medlemmer i voksen-/familiekor	14287	12516	11975	12764	13 547
Antall sokn med åpen kirke	558	712	794	647	601
Totalt antall dager med åpen kirke	28858	19311	20064	23049	23 466
Antall frivillige	94964	75248	70735	76266	77 782
Antall konserter i regi av menighetene	6 794	3 532	3 499	5 534	5 745
Antall deltakere på konserter i regi av menighetene	669 010	220 168	234 781	487 229	510 957
Antall konserter i regi av andre	4 507	1 880	2 393	4 049	4 233
Antall deltakere på konserter i regi av andre	761 671	116 425	228 152	570 279	675 040
Antall kulturarrangement i regi av menighetene	2 272	1 117	1 415	2 067	2 195
Antall deltakere på kulturarrangement i regi av menighetene	204 579	103 452	79 886	128 948	166 322
Antall kulturarrangement i regi av andre	742	326	317	785	907
Antall deltakere på kulturarrangement i regi av andre	80 495	15 970	39 526	72 765	79 196
Antall sjelesorgsamtaler med vigslet personell	27 855	39 050	36 526	33 071	30 601

Årsregnskap 2023

Den norske kirke

Styrets årsberetning
Resultatregnskap
Balanse
Kontantstrøm
Noter til regnskapet

Org.nr.: 818 066 872

ÅRSBERETNING 2023 FOR RETTSSUBJEKTET DEN NORSKE KIRKE

OM VIRKSOMHETEN

Rettssubjektet Den norske kirke (Dnk) omfatter den tidligere statlige virksomheten av trossamfunnet Den norske kirke. 2023 er det syvende regnskapsåret for rettssubjektet Dnk.

Kirkemøtet er Dnk sitt øverste organ og opptrer på vegne av rettssubjektet Den norske kirke, jf trossamfunnsloven § 11.3. Kirkerådet er det utøvende organ for Kirkemøtet og har ansvaret for økonomiforvaltningen og at økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet disponerer, er forsvarlig jf. Kirkeordning for Dnk § 30.3.

Formålet med tilskuddet fra staten ved Barne- og familiedepartementet er å støtte opp under Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16. Fra dette er det utledet følgende retningsgivende mål for anvendelsen av midlene:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, selvstendig og demokratisk folkekirke.

Prop. 1S (2023-2024) operasjonaliserer dette på følgende måte:

«Finansieringa av Den norske kyrkja skal leggje til rette for at kyrkja framleis kan vere ei folkekyrkje med ei sterk lokal forankring. Dei som er medlemmer av kyrkja, skal kunne ta del i gudstenester og kyrkjelege handlingar der dei bur. Ei folkekyrkje er kjenneteikna av at folk sluttar opp om kyrkja, og at ho er synleg i lokalsamfunna, både som trussamfunn og som kulturberar. Dette byggjer på at prestenesta har gode vilkår, og at kyrkjebygga blir haldne i hevd. Det er og viktig at dei kyrkjelege organa har legitimet og forankring hos medlemmene. Då er det ein føresetnad at det blir gjennomført demokratiske val i kyrkja.

Opggåva til staten er å gi kyrkja høvelege rettslege rammer og føreseielege økonomiske rammer for arbeidet sitt, slik at kyrkja kan halde fram som ei demokratisk folkekyrkje. Strategiar og tiltak for å nå målet må kyrkja sjølv forme ut».

I tillegg mottar rettssubjektet tilskudd fra staten ved Justis- og beredskapsdepartementet for Svalbard kirke med egne føringer.

Ved utgangen av 2023 hadde Den norske kirke 3 472 548 medlemmer og 62,6 prosent av den norske befolkningen er medlemmer. Den norske kirke skal sørge for preste-tjeneste til alle 1162 sokn, i tillegg kommer det syv døvemenigheter, Bymenigheten Sandnes, Saemien Åålmege og Svalbard kirke. Videre er den landsdekkende døvekirken organisert som et eget prosti. Dnk skal også forvalte medlemsregister, gi faglig og økonomisk støtte til trosopplæring og annen trosformidling og diakonalt arbeid, samt ivareta det kirkelige demokrati som sine hovedaktiviteter.

Det er ved utgangen av 2023 totalt 1 617 faste årsverk i rettssubjektet Den norske kirke, hvorav 1 332 er presteårsverk. Av disse er 19,3 presteårsverk eksternt finansierte. 261 årsverk gjelder ansatte i fag- og administrative stillinger og 24 årsverk er kategorisert som «andre stillinger».

I Statsbudsjettet for 2023 og i revidert nasjonalbudsjett (RNB 2023) er det bevilget tilskudd til kirken som tilsvarer et aktivitetsnivå som tidligere. Kirkerådet fordeler tilskuddet videre til oppgaver som utføres i regi av Kirkerådet og bispedømmerådene. Tilskuddet har i sin helhet gått til finansiering av virksomheten og videreformidling av tilskudd til eksterne mottakere i sokn,

fellesråd eller andre i overenstemmelse med vedtak og avtaler.

Kirken har elleve bispedømmer med hver sin biskop og valgte bispedømmeråd med sekretariat for råd og biskop. Kontorene ledes av hver sin stiftsdirektør som daglig leder. Bispedømmekontorene ligger i Fredrikstad, Oslo, Hamar, Tønsberg, Kristiansand, Stavanger, Bergen, Molde, Trondheim, Bodø og Tromsø. Kirkerådet er lokalisert i Oslo, mens avdeling for samisk kirkeliv er lokalisert i Tromsø. Svalbard kirke er lokalisert på Svalbard.

Kirkerådet mener at årsregnskapet og balansen med noter gir et rettviseende bilde av organisasjonens stilling og resultat. Det er heller ikke etter regnskapsperiodens utgang inntrådt forhold som etter ledelsens syn har betydning ved bedømmelsen av regnskapet.

RISIKO OGRISIKOSTYRING

Ulike deler av Dnk sin virksomhet er utsatt for ulik grad av risiko. Dette gjelder både risikostyring for Dnk og finansiell risiko:

Risikostyring i Dnk

Den norske kirke er avhengig av et godt omdømme for å sikre troverdighet og opprettholde tillit blant medlemmene i Den norske kirke, lovgivende og bevilgende myndigheter, i samfunnet og for å sikre fremtidig rekruttering.

Den norske kirke gjennomfører årlig risikovurderinger innen fem områder: Kapitalforvaltning og likviditetsstyring, internkontroll og økonomiforvaltning, HMS og arbeidsgiver, Mål- og virksomhetsstyring og personvern og informasjonssikkerhet.

Finansiell risiko

Ved utgangen av 2023 utgjør egenkapitalen 301 mill kroner. Målet om at egenkapitalen bør utgjøre 20 prosent av inntektene er ikke oppnådd. Det er vedtatt tiltak for å styrke rettssubjektets egenkapital og vi viser i den forbindelse til begrensninger på nivået for oppspart kapital i de ulike enhetene (bispedømmerådene).

Overskuddslikviditet er vesentlig plassert i bank. En andel langsiktig ledig kapital har siden 2019 vært plassert i en fondsportefølje i samarbeid med uavhengig investeringsrådgiver. Denne kapitalen kan betraktes som kirkens egenkapital og gjennom plasseringer søker Dnk å bygge denne opp. Porteføljen består av 40 prosent aksjefond og 60 prosent i rentepapirer (obligasjonsfond og pengemarkedsfond). Ved utgangen av 2023 var markedsverdien til porteføljen kr 378 mill. Porteføljen bokføres til laveste av anskaffelseskost og markedsverdi.

Det er knyttet noe risiko til uforutsigbare svingninger i kostnadsnivå på pensjonspremien. Kirkens pensjonsbudsjett legger til grunn årsprognosene fra vår pensjonsleverandør Statens pensjonskasse (SPK).

ÅRSREGNSKAPET

Den norske kirke fører regnskap i samsvar med regnskapsloven, jf. trossamfunnsloven § 14 sjette ledd, men med unntak for føring av pensjonsordning. Unntaket er hjemlet i forskrift om *rekneskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja*.

Resultat

Ansvaret for tros- og livssynsområdet ligger under Barne- og familiedepartementet og Dnk mottar det vesentligste av tilskudd til driften fra dette departementet. I tillegg mottar Den norske kirke noe tilskudd fra Justisdepartementet til drift av Svalbard kirke.

Om lag 75 prosent av tilskuddet tildeles egen virksomhet for å dekke lønns- og driftskostnader, og om lag 25 prosent er tilskudd som videreformidles til eksterne mottakere.

Samlede inntekter for Den norske kirke ble i 2023 kr 2 537 mill, som i all vesentlighet er statlige tilskudd. Utbetalte tilskudd fra rettssubjektet utgjorde kr 667 mill, samlede personalkostnader kr 1 618 mill og avskrivninger kr 1 mill. Annen driftskostnad beløp seg til kr 374 mill og netto finansinntekter ble kr 48 mill.

Det er de seneste årene gjort store investeringer for å forbedre kirkens digitale løsninger og dette gjelder også for 2023.

Årets resultat er preget av uventet sterk økning i pensjonskostnadene. Disse utgjorde kr 276 mill i 2023 mot kr 164 mill. for 2022. Årets underskudd utgjør 75 mill. kroner.

For 2024 har Stortinget vedtatt et tilskudd som i utgangspunktet kan gi rom for å videreføre Den norske kirke sitt aktivitetsnivå fra 2023. Dette betinger imidlertid at man finner løsninger knyttet til økte pensjonskostnader.

Balanse

Egenkapitalen per 31. desember 2023 er gjennom årets resultat blitt svekket og utgjør nå kr 301 mill. Totalkapitalen er kr 678 mill.

Investeringsbehovet er lavt, og varige driftsmidler utgjør en lav andel av totalbalansen. Dnk har tilfredsstillende likviditet på kort sikt, men er sårbar for vesentlige endringer i tilskudd, pensjon og driftsaktiviteter.

Kontantstrøm

Likvidbeholdningen (bank og kontanter) utgjør kr 272 mill. Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter gir et uttrykk for inn- og utbetalinger i perioden og er negativ med kr 182 mill.

SAMFUNNSANSVAR

Kirkerådet og seks av bispedømmene er Miljøfyrtårn-sertifiserte. Dnk sin virksomhet er i all hovedsak tjenesteleveranser, og mye av driften har en begrenset forurensende effekt på det ytre miljø. Kirkemøtet har vedtatt å redusere Dnks utslipp og miljøbelastning, og dette følges opp med fokus på reisevirksomhet, kapitalforvaltning og innkjøp. Det arbeides også med hvordan Den norske kirke kan fremme bærekraftsmålene gjennom sin kapitalforvaltning.

Som ledd i Norges arbeid med FNs bærekraftsmål om anstendig arbeid og økonomisk vekst, samt ansvarlig forbruk og produksjon, trådte den nye åpenhetsloven i kraft 1. juli 2022. Rettssubjektet Den norske kirke er omfattet av loven ved å oppfylle alle tre kriteriene (salgsinntekt, balansesum og antall årsverk i virksomheten). Formålet med loven er å fremme virksomheters respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og tjenester. Vi har arbeidet med Åpenhetsloven og redegjørelse i forhold til informasjonsplikt og aktsomhetsvurderinger. Dette er nærmere beskrevet på www.kirken.no

ARBEIDSMILJØ

Høsten 2023 ble det for andre gang gjennomført medarbeiderundersøkelse for alle ansatte i Den norske kirke. I den lokale stab er flere arbeidsgivere representert, men arbeidsmiljøet er felles. Undersøkelsen hadde en svarprosent på 75 %.

Rapportene fra undersøkelsen forelå desember 2023. Oppfølgingsarbeidet vil starte i det enkelte arbeidsfellesskap (stab) i 2023.

Ledelsen har fastsatt mål for HMS-arbeidet, og handlingsplan er utarbeidet på overordnet nivå. Bispedømmerådene er bedt om å utarbeide egne handlingsplaner. I 2023 er det i samarbeid med KA og Kirkevergelaget utviklet mal for ansvarsfordeling og samarbeidsrutine for

konflikthåndtering der to eller flere arbeidsgivere er representert. Gjennomføring av samordningsmøter er en del av avtalen om samordning av HMS-arbeidet mellom prosti og kirkelig fellesråd. For å bidra til god gjennomføring av slike samordningsmøter har Kirkerådet i samarbeid med KA og kirkevergelaget utvikle en mal for disse møtene.

Det er etablert rutiner for blant annet forebygging og håndtering av konflikter, revisjon av systematisk HMS- arbeid i bispedømmeråd, utarbeidelse av årsrapport for arbeidsmiljøutvalg og for sykefraværsoppfølging.

Det ble i 2023 ikke rapportert til AMU om skader og alvorlige ulykker.

Sykefravær

Sykefravær 2021-2023			
	Totalt	Kvinner	Menn
2023	6,7 %	9,2 %	5,1 %
2022	7,2 %	10,1 %	5,1 %
2021	5,8 %	7,9 %	4,4 %

AMU og RAMU (regionale arbeidsmiljøutvalg i bispedømmerådene og Kirkerådet) sammen med HR i hele virksomheten har hatt et særlig søkelys på høyt sykefravær blant våre kvinnelige ansatte. Undersøkelsen om kvinnelige prester fra 2021 viste oss at mange kvinnelige prester hadde opplevd uønskede kommentarer, og mangel på medbestemmelse og likebehandling. Oppfølgingen av denne undersøkelsen er i gang i alle bispedømmer. Vi håper at dette vil være med å redusere sykefraværet blant våre kvinnelige prester.

Varsling

Den norske kirke (rettssubjektet) og 168 (142 i 2022) fellesråd har tatt i bruk «Mitt varsel». «Mitt varsel» tilbys kostnadsfritt til alle fellesråd. Læringsplattformen har kurs som viser hvordan varslingsportalen kan brukes.

LIKESTILLING, INKLUDERING OG MANGFOLD (LIM)

Den norske kirke har rom for alle og bruk for alle. Verdigrunnlaget som ligger til grunn for kirkens arbeid med likestilling, inkludering og mangfold kan oppsummeres i fem punkt:

- Alle mennesker er skapt i Guds bilde med samme likeverd og ukrenkelige verdi.
- Enhver har rett til å definere sin egen identitet, erfare frihet og bruke sine evner, såfremt det ikke fratras andre de samme muligheter.
- Menneskerettighetene, norsk lov og bærekrafts målene legges til grunn for arbeidet.
- Noen enkeltpersoner og grupper trenger et særlig vern og positiv diskriminering for å få sine rettigheter ivaretatt og realisert sitt potensiale.
- Likestilling og mangfold krever endring for å oppnå rettferdighet.

Kirkerådet har vedtok høsten 2021 en [handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold](#).

Handlingsplanen synliggjør hvilke delmål og tilbake det skal arbeides med i hele organisasjonen. Dette har vært fulgt opp i styringsdialogen med bispedømmene.

Kompetansebygging

21. april ble den andre digitale LIM-fagdagen for hele trossamfunnet gjennomført. OU-styrene og Kirkerådet samarbeidet om en digital fagdag. Dagen satte søkelys på hva mangfold og inkludering er, hvordan vi kan jobbe med det innenfor våre rammer.

Læringsplattformen har flere aktuelle kurs. Kurs om universell utforming gir hjelp til å lage nettsider, digitale kurs og annet digitalt materiell. Læringsplattformen har også et kurs i mangfoldsrekruttering.

ARBEIDSFORHOLD

Likestilling blir tillagt vekt ved rekruttering og avlønning av medarbeidere i Den norske kirke. Det arbeides løpende med informasjon og bevisstgjøring om aktuell likestillings- og diskrimineringslovgivning.

Ved tilsetning i kirkelige stillinger som er av betydning for å virkeliggjøre Den norske kirkes formål, skal tilsetningsmyndigheten oppstille krav om medlemskap i Den norske kirke i tråd med adgangen til dette i likestillings- og diskrimineringsloven § 9, jf. § 30. Dette gjelder alle prestestillinger og flere kirkefaglige stillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene. Utover dette søkes mangfold både når det gjelder kjønn, seksuell orientering, etnisk bakgrunn og funksjonsevne.

48 % av søknadene til prestestillinger i 2023 kom fra kvinner. Det er ansatt kvinner i 43 % av stillingene. Kvinner tok i snitt ut 88,6 dager foreldrepermisjon. Menn tok i snitt ut 49,9 dager. I tallene ligger kun permisjonsdager avviklet i 2023.

I presteskapet er kvinneandelen nå 42,46 %, en økning fra 40,2 % i 2022. Kvinneandelen er stigende, og andelen kvinnelige prester øker jo yngre aldersgruppene er.

Det er bare drøyt 60 år siden den første kvinnen ble ordinert til prestatjeneste. I geistlige lederstillinger (biskop, prost og domprost) er kvinneandelen 35,2 %. I 2022 var tallet 35,5%. Det er verd å merke seg at ved utgangen av 2023 er 6 av 12 biskoper kvinner.

61,6 % av våre øvrige ansatte (ansatte på bispedømmekontorene og i Kirkerådets sekretariat) er kvinner. I 2022 var tallet 62,5 %. Kvinneandelen i administrative lederstillinger i Kirkerådet og på bispedømmekontorene er 40,8 %. I 2022 var tallet 45,3 %.

Blant Kirkerådets medlemmer er det 11 kvinner og 6 menn, der leder og nestleder er kvinner.

DELTID OG MIDLERTIDIGE STILLINGER

Pr 31.12.23 hadde vi 102 (135 i 2022) faste ansatte i deltidsstillinger og disse har i snitt 58,7 % stilling (57,5 % i 2022). Gradert uttak av foreldrepermisjon inngår i deltidstillene. 63 av våre deltidsansatte er prester. Det er ikke identifisert uønsket deltid.

Midlertidig tilsetning er vikarer ved foreldre- og studiepermisjoner og vikarer ved ledighet i stillinger. Årskullene med prester som pensjoneres er større enn de som utdannes. Det gjør det krevende å få plass prester med godkjent utdanning. Dette øker bruken av midlertidige stillinger. Dette gjelder alt fra vikarer i 100 % til konfirmantlærere i 10- 20 % stilling. Prest under utdanning tilsettes fast.

Det var 223 midlertidig tilsatte og vikarer ved årsskiftet. 99 av disse er kvinner. 40 pensjonister som er engasjert i en stillingsprosent 31.12.2022 er med i tallene. 5 av disse er kvinner.

LIKELØNN

Kvinnens andel av menns lønn i prosent											
	Totalt	Kapel-	Sokne-	Spesial	Senior	Prosti	Proster	Biskoper	Stifts-	Avd-	Andre
	prester	laner	prester	prester	prester	prester			direktør	ledere	adm
2023	97,7	100,8	99,1	99,2	103,0	97,7	97,7	100,1	98,5	96,6	89,2
2022	97,6	100,4	98,6	99,7	97,0	99,7	99,8	101,6	98,2	102,3	88,9

Avdelingsledere omfatter alle mellomledere på bispedømmekontorene og i Kirkerådet

Kapellaner, sokneprester og prostiprester har ansiennitetsstiger. Det er derfor grunnlag for å si at

lønnforskjellene skyldes at det fortsatt er flere mannlige enn kvinnelige prester som er på topp i ansiennitetsstigen.

Den største lønnforskjellen finner vi i andre administrative stillinger. Det er flere menn enn kvinner som har senior fagstillinger.

LHBT+

Kirkerådet oppnevnte i 2018 et LHBT-utvalg. Utvalgets mandat er forlenget flere ganger og i desember 2023 vedtok Kirkerådet å forlenge utvalget ut 2025. Dette gir nødvendig tid til å opprette et felles utvalg for LIM-feltet (likestilling, integrering og mangfold). Fagutvalget skal opprettholde, videreutvikle og være en pådriver for Den norske kirkes kompetanse på LHBT+ tematikk, samt sikre den nødvendige involveringen av personer med LHBT+ identitet i Den norske kirkes arbeid med tematikken.

LIKEVERDIG TILGJENGELIGHET OG TILHØRIGHET – UNIVERSELL UTFORMING AV OGI KIRKEN

Kirkemøtet 2023 behandlet en sak om likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken. Denne saken hadde som mål å synliggjøre barrierene funksjonshemmede møter i Den norske kirke, og understreke betydningen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne og peker på utfordringer som Den norske kirke bør ta tak i. Gjennom denne saken understreket Kirkemøtet at vi skal være en kirke for alle.

Råd for personer med funksjonsnedsettelse er opprettet og har startet sitt arbeid.

Kirkemøtesaken vil bli fulgt opp av en handlingsplan for årene 2024- 2027.

FREMTIDIG UTVIKLING

Det er forventet at Stortinget vil sikre fremtidig forsvarlig drift av Dnk for å oppfylle Grunnlovens § 16. Dnk arbeider aktivt med å redusere kostnader og øke inntekter for å kunne oppfylle kirkens oppdrag. Det er gode muligheter for å oppfylle statens målsettinger for bevilgningen til Dnk i 2024, og det er grunnlag for fortsatt drift. Det pågår et langsiktig arbeid med å øke digitaliseringen av kirken, medlemsdialog og digitaliserte arbeidsprosesser for å gi befolkningen et bredt og tilgjengelig kirkelig tilbud. Det jobbes videre aktivt med synkende dåps- og medlemstall samt utfordringer med rekruttering til kirkelige stillinger.

Oslo 8. mars 2024

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Karin-Elin Berg
Nestleder

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Therese Egebakken
Kirkerådsmedlem

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Kirkerådsmedlem

Turid Torland Håland
Kirkerådsmedlem

Karl Johan Kirkebø
Kirkerådsmedlem

Tove Karoline Knutsen
Kirkerådsmedlem

Kjersti Gautestad Norheim
Kirkerådsmedlem

Kurt Marleif Ebbe
Solstrøm
Kirkerådsmedlem

Rolf Steffensen
Kirkerådsmedlem

Thomas Tinglum
Kirkerådsmedlem

Olav Fykse Tveit
Kirkerådsmedlem

Therese Kristin Utgård
Aas
Kirkerådsmedlem

Iselin Vistekleiven
Kirkerådsmedlem

Bjørn Thomas Åhren
Kirkerådsmedlem

Ann-Kathrin Fjøren Kasbo
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

RESULTATREGNSKAP

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2023	2022
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Mottatt tilskudd	2	2 519 421	2 374 780
Annen driftsinntekt	2	17 785	10 275
Sum driftsinntekter		2 537 206	2 385 055
Utbetalt tilskudd	3	667 249	607 656
Varer for vidersalg		93	9
Lønnskostnad	4, 5	1 618 120	1 442 768
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	6	925	1 312
Annen driftskostnad	5, 7	373 540	356 251
Sum driftskostnader		2 659 926	2 407 997
Driftsresultat		-122 721	-22 942
Finansinntekter	8	47 984	24 188
Finanskostnader	8	258	36
Resultat av finansposter		47 726	24 152
Resultat		-74 994	1 210
Årsresultat		-74 994	1 210
OVERFØRINGER			
Avsatt til annen egenkapital		0	1 210
Overført fra annen egenkapital	9	74 994	0
Sum overføringer		-74 994	1 210

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2023	2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
IMMATERIELLE EIENDELER			
Medlemsregister/ kirkebok	6	0	204
Sum immaterielle eiendeler		0	204
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Leilighet, hytte og kunst	6	3 878	5 078
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	6	1 529	1 580
Sum varige driftsmidler		5 407	6 658
FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER			
Lån til tilknyttet selskap	11	2 057	4 735
Investeringer i aksjer og andeler	10, 12	371 570	358 526
Sum finansielle anleggsmidler		373 627	363 261
Sum anleggsmidler		379 034	370 123
OMLØPSMIDLER			
FORDRINGER			
Kundefordringer	13	17 914	16 172
Andre kortsiktige fordringer	14	9 871	8 992
Sum fordringer		27 785	25 165
Bankinnskudd, kontanter o.l.	15	271 574	454 567
Sum omløpsmidler		299 359	479 732
Sum eiendeler		678 393	849 854

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2023	2022
EGENKAPITAL OG GJELD			
EGENKAPITAL			
INNSKUTT EGENKAPITAL			
Bunden kapital	9	21 959	18 900
Annen innskutt egenkapital	9	100 000	100 000
Sum innskutt egenkapital		121 959	118 900
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	9	178 740	253 964
Sum opptjent egenkapital		178 740	253 964
Sum egenkapital		300 699	372 864
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		54 896	45 368
Skyldig offentlige avgifter		86 953	82 331
Annen kortsiktig gjeld	14	235 844	349 291
Sum kortsiktig gjeld		377 693	476 990
Sum gjeld		377 693	476 990
Sum egenkapital og gjeld		678 393	849 854

BALANSE

DEN NORSKE KIRKE

Oslo,
Styret i Den norske kirke

Kristin Gunleiksrud Raaum
Leder

Linn Strømme Hummelvoll
Kirkerådsmedlem

Karin-Elin Berg
Nestleder

Therese Egebakken
Kirkerådsmedlem

Lill Tone Grahl-Jacobsen
Kirkerådsmedlem

Turid Torland Håland
Kirkerådsmedlem

Karl Johan Kirkebø
Kirkerådsmedlem

Tove Karoline Knutsen
Kirkerådsmedlem

Kjersti Gautestad Norheim
Kirkerådsmedlem

Kurt Marleif Ebbe Solstrøm
Kirkerådsmedlem

Rolf Steffensen
Kirkerådsmedlem

Thomas Tinglum
Kirkerådsmedlem

Olav Fykse Tveit
Kirkerådsmedlem

Therese Kristin Utgård Aas
Kirkerådsmedlem

Iselin Vistekleiven
Kirkerådsmedlem

Bjørn Thomas Åhren
Kirkerådsmedlem

Ann-Kathrin Fjøren Kasbo
Kirkerådsmedlem

Ingrid Vad Nilsen
Direktør

INDIREKTE KONTANTSTRØM

DEN NORSKE KIRKE

Beløp i 1000 kroner	Note	2023	2022
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Resultat		-74 994	1 210
Ordinære avskrivninger		925	1 312
Endring i kundefordringer		-1 742	-6 887
Endring i leverandørgjeld		9 529	-9 019
Poster klassifisert som invest.- eller finans.aktiviteter		2 678	2
Endring i andre tidsavgrensingsposter		-118 634	-21 298
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		-182 238	-34 679
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGS AKTIVITETER			
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	15
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		670	521
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre fore		12 990	102 273
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foret		13 075	102 273
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-754	-506
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		-182 993	-35 185
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnel		454 567	489 752
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		271 574	454 567

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Beløp i notene er alle oppgitt i 1000 kroner.

REGNSKAPSPRINSIPPER

REGELVERK

Årsregnskapet for Den norske kirke (Dnk) er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

I henhold til Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) §14, sjette ledd, har Barne- og familiedepartementet fastslått at regnskapsloven gjelder for Dnk, med mindre departementet har fastsatt annet i forskrift. I forskrift om regnskapsføring av pensjonsutgifter for Den norske kyrkja, fastsatt den 19. januar 2021, er det i §1 og §2 fastsatt at pensjonspremien skal regnes som pensjonskostnad og pensjonsforpliktelsene skal gå frem av notene. Dnk er ikke skattepliktig.

BRUK AV ESTIMATER

Det er i begrenset omfang benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelse av årsregnskapet for Dnk. Områder som i stor grad inneholder skjønsmessige vurderinger, forutsetninger eller estimater som er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i note.

INNTEKTER

Inntekter består i det vesentligste av tilskudd fra staten, samt noe tilskudd fra andre virksomheter. Tilskuddene inntektsføres på vedtakstidspunktet eller ved oppfyllelse av andre vilkår gitt i vedtak til tilskuddene.

Øvrige inntekter består av salg av varer og tjenester, leieinntekter, gaver etc. Inntektsføring skjer på leveransetidspunktet .

LEASING

Foretaket har kun operasjonell leasing. Leasingutgifter kostnadsføres løpende som driftskostnad.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på transaksjonstidspunktet.

PENSJONER - YTELSESORDNING

Dnk har pensjonsforpliktelser finansiert med sikrede ordninger.

Rettssubjektet har historisk ikke inntatt pensjonsforpliktelser i sitt regnskap. Dette er videre forankret i forskrift fastsatt av Barne- og familiedepartementet den 19. januar 2021, gitt fritak for bokføring av pensjonsforpliktelser for Dnk. Krav til noteopplysninger er opprettholdt og skal utarbeides i tråd med Norsk Regnskapsstandard nr 6 om pensjonskostnader. Pensjonsforpliktelsen og estimert pensjonskostnad iht aktuarberegningen framgår av note. Bokført pensjonskostnad svarer til betalt pensjonspremie og er klassifisert som lønnskostnader.

BETINGEDE UTFALL

Betingede utfall regnskapsføres når kostnaden anses sannsynlig og utfallet kan estimeres.

KONTANTSTRØM OPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

Note 1 Betingede utfall og hendelser etter balansedagen

Den norske kirke er ikke involvert i rettstvister og saksbehandling vedrørende omtvistede krav, herunder erstatningskrav. Det har ikke vært hendelser etter 31.12.2023 som har påvirkning for årsregnskapet 2023.

Dnk har i eget brev meldt fra til Skatteetaten om at det er avdekket manglende innberetning av naturalytelser flere år tilbake. Dnk er derfor kjent med at det vil kunne komme et krav fra Skatteetaten på ikke innrapportert og innbetalt skatt og arbeidsgiveravgift. Størrelsen på beløpet er det ikke mulig å anslå før vi får tilbakemelding på hva Skatteetaten tenker om dette.

Note 2 Driftsinntekter

Mottatt tilskudd:	2023	2022
Tilskudd fra statlige virksomheter	2 512 529	2 368 114
Tilskudd fra fylker og kommuner	5 029	4 964
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	1 863	1 702
Sum	2 519 421	2 374 780
Annen driftsinntekt:		
Varesalg	252	933
Tjenestesalg	1 016	1 393
Leieinntekter m.m.	191	1 076
Andre inntekter	16 326	6 873
Sum	17 785	10 275

Note 3 Utbetalte tilskudd

Dnk har i 2023 utbetalt tilskudd kr 667 249' til ulike formål. Det aller meste utbetales til fellesråd og sokn, og da i hovedsak ut fra gitte fordelingsnøkler. De resterende tilskuddene går til eksterne enheter inkludert institusjoner og internasjonale samarbeidspartnere, dels ut fra faste avtaler og dels etter søknad.

Utbetalte tilskudd:	2023	2022
Trosopplæring	353 625	337 955
Diakoni	90 394	87 072
Undervisning	98 411	96 862
Kirkemusikk	2 608	4 067
Domkirker	5 947	5 737
Internasjonale økumeniske organisasjoner	9 871	9 400
Andre institusjoner og kirkelige formål	36 426	35 154
Opplysningsvesenets fond	15	5 539
Andre ideelle formål	69 953	25 869
Sum utbetalte tilskudd	667 249	607 656

Note 4 Ytelsespensjon

Den norske kirke (Dnk) er unntatt kravet om å balanseføre sikrede pensjonsforpliktelser. Det vises til prinsippnote.

Dnk har ytelsespensjonsordning for sine ansatte gjennom Statens pensjonskasse.

Forventet turnover for ansatte under 50 år er 4% og for ansatte over 50 år er 3%. Uttakstilbøyelighet førtidspensjon (AFP) anslås til 10% ved fylte 62 år

Per 31.12.2023 var 2 073 personer knyttet til ordningen, av dette var 1 598 personer ansatt og 475 personer var pensjonister. Ordningen omfatter alderspensjon fra fylte 67 år og løper livsvarig. Ordningen inkluderer også uføre-, etterlatte- og barnepensjon.

Aktuarberegningen fra aktuarseksjonen i Statens pensjonskasse med forutsetninger per desember 2021 er lagt til grunn for presentasjon av Dnk sin pensjonsforpliktelse.

Beregning av årets pensjonskostnad:	2023	2022
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	103 634	114 199
Resultatført planendring i perioden	0	0
Arbeidsgiveravgift	9 463	12 752
Årets pensjonsopptjening	113 097	126 952
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsen	99 240	65 663
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-127 901	-77 606
Årets finansposter	-28 661	-11 942
Sum årets pensjonskostnad	84 436	115 010
Administrasjonskostnader	3 236	3 135
Årets pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	87 673	118 145
Sum årets pensjonskostnader inkl. adm.kostnader	87 673	118 145
Resultatført actuarielt tap inkl. AGA	59 723	96 125
Sum totale pensjonskostnader	147 396	214 270
Endring som følge av ikke balanseført forpliktelse	92 753	-60 571
Årets kostnadsførte pensjonskostnad (jif note 5)	240 149	153 700
Netto pensjonsforpliktelse ved årets slutt	2023	2022
Pensjonsforpliktelse	3 659 168	3 353 617
Pensjonsmidler	-2 837 409	-2 633 599
Netto pensjonsforpliktelse	821 759	720 018
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	99 433	87 122
Netto pensjonsforpliktelse inkl. AGA	921 192	807 141
Pensjonsforpliktelse	2023	2022
Pensjonsforpliktelse ved årets begynnelse	3 353 617	3 497 298
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	103 634	114 199
Pensjonsutbetalinger	-91 243	-82 655
Rentekostnad	99 240	65 663
Planendring	0	0
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	193 921	-240 889
Pensjonsforpliktelse ved årets slutt	3 659 168	3 353 617

Pensjonsmidler	2023	2022
Pensjonsmidler ved årets begynnelse	2 633 599	2 461 723
Administrasjonskostnader	-3 236	-3 135
Pensjonsutbetalinger	-91 243	-82 655
Innbetalinger pensjonspremie	269 864	169 152
Renteinntekt på pensjonsmidler	127 901	77 606
Aktuarmessig gevinst (tap) økonomiske forutsetninger	-99 475	10 908
Pensjonsmidler ved årets slutt	2 837 409	2 633 599

Økonomiske forutsetninger	31.12.2023	31.12.2022
Diskonteringsrente	3,10%	3,00%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	4,80%	4,70%
Årlig lønnsvekst	3,50%	3,50%
Årlig forventet regulering av alders- og etterlattepensjon over 67 år under utbetaling	2,80%	2,60%
Årlig forventet G-regulering, regulering av AFP, uføre- og etterlattepensjoner under 67 år	3,25%	3,25%

Demografiske data	31.12.2023	31.12.2022
Antall yrkesaktive	1 604	1 598
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	50	51
Sum pensjonsgrunnlag	1 122 933	1 037 984
Gjennomsnittlig lønn	700	650
Antall pensjonister	538	475
Antall oppsatte	0	0

Note 5 Lønnskostnader og ytelser, godtgjørelser til direktør, styret og revisor

Lønnskostnader	2023	2022
Lønninger	1 175 700	1 123 144
Arbeidsgiveravgift	190 744	154 453
Pensjonskostnader	240 149	153 700
Andre ytelser	11 528	11 472
Sum lønnskostnader	1 618 120	1 442 768

I 2023 har Den norske kirke sysselsatt 1 617 årsverk.

Ytelser til ledende personer	Direktør	Styret
Lønn	1 343	923
Pensjonskostnader	544	0
Annen godtgjørelse	6	0
Sum ytelser til ledende personer	1 893	923

Det er ikke inngått avtale om etterlønn, bonuser, lån, sikkerhetsstillelse o.l. til fordel for direktør eller styremedlemmer.

Det er betalt for frikjøp av styreleder med 237' - kostnaden er registrert i regnskapet under andre driftskostnader. Styrehonorar omfatter alle honorar utbetalt til valgte medlemmer av Kirkerådet.

REVISOR

Kostnadsført revisjonshonorar inkludert MVA for 2023 utgjør kr 338'.

I tillegg kommer honorar for andre tjenester inkludert MVA med kr 920'.

Note 6 Anleggsmidler

	Medl.register /Kirkebok	Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	Ikke av- skrivbare driftsm.	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.2023	14 563	12 036	5 078	31 677
Tilgang	0	670	0	670
Avgang	0	0	-1 200	-1 200
Anskaffelseskost 31.12.2023	14 563	12 706	3 878	31 147
Akkumulerte avskrivninger	14 563	11 177	0	25 740
Bokført verdi per 31.12.2023	0	1 529	3 878	5 407
Årets avskrivninger	204	721	0	925
Avskrivningssatser	20 %	10-30%	0 %	

Ikke avskrivbare driftsmidler omfatter hytte Svalbard, leilighet Tromsø og kunst.

Note 7 Spesifikasjon av annen driftskostnad

	2023	2022
Tjenestereiser m.m.	57 433	55 991
Kjøp av tjenester	141 568	135 672
Informasjon og kommunikasjonsteknologi	62 613	54 613
Leie lokaler og utstyr	46 751	50 868
Møter, kurs og seminar	26 990	30 601
Driftsmateriell m.m.	9 611	14 965
Oppvarming, renhold og renovasjon	5 220	6 094
Kontingenter	3 425	2 585
Vedlikehold	1 800	2 638
Honorarer for revisjon og andre tjenester	1 258	378
Andre driftskostnader	16 870	1 846
Sum annen driftskostnad	373 540	356 251

Andre driftskostnader består i hovedsak av telefonkostnader, reklame, forsikringer, representasjon og gaver.

Note 8 Spesifikasjon av finansposter

	2023	2022
Finansinntekter		
Renteinntekt	37 897	24 180
Finansinntekt	10 088	8
Sum finansinntekter	47 984	24 188
Finanskostnader		
Rentekostnad	195	15
Finanskostnad (disagio)	63	21
Sum finanskostnader	258	36

Note 9 Egenkapital

	Bunden kapital	Innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr 31.12.2022	18 900	100 000	253 964	372 864
Pr 01.01.2023	18 900	100 000	253 964	372 864
Reinvestert andeler fond	3 059	0	0	3 059
Andre EK-endringer	0	0	-230	-230
Årets resultat	0	0	-74 994	-74 994
Pr 31.12.2023	21 959	100 000	178 740	300 699

Note 10 Datterselskap, TSog FKV

	Kontor-kommune	Eierandel	Stemmeandel	Anskaffelses kost	Egenkapital	Resultat
DS FKV/ TS						
Dnk Eiendom AS OSLO		100,0%	100,0%	30	13 555	-6 470
Sum				30	13 555	-6 470

Dnk Eiendom AS ble stiftet 24.02.2023.

Det er sannsynlig at Dnk Eiendoms regnskap på sikt skal konsolideres med dette regnskap. Siden Dnk Eiendom ikke vil få overført eiendommer fra Opplysningsvesenets fond før etter sommeren, vurderes verdien av selskapet pt som så uvesentlig at det ikke er gjort noen konsolidering for 2023.

Note 11 Lån til tilknyttet selskap

Ansvarlig lån 4 735 innvilget 2018 til Kirkepartner AS. Rentesatsen er fastsatt til NIBOR 3 måneder + 2%. Det er nedbetalt 2 678 på lånet i 2023, resterende lån vil bli innfridd i 2024.

Note 12 Langsiktige verdipapirer

	Bokført verdi	Markedsverdi
Anleggsmidler		
Skrim Vann og Avløpsselskap AS: 1 aksje, 0,082% eierandel	12	17
Regionalt pilegrimssenter Stiklestad AS: 25 aksjer, 7,69% eierandel	13	13
Kirkepartner A/S: 420 aksjer, 48,95% eierandel	100	100
Den norske kirkes landsfond	21 959	24 647
Kyrkekultur Vest AS: 49 aksjer, 49% eierandel	25	25
Dnk Eiendom AS: 100 aksjer, 100% eierandel	30	30
Grieg Investor	349 492	377 846
Sum langsiktige verdipapirer	371 630	402 677

Den norske kirkes landsfond forvaltes av Alfred Berg. Markedsverdien per 31.12.2023 er kr 24,6 mill. Den øvrige fondsporteføljen forvaltes av Grieg Investor med fordeling på aksjefond, obligasjonsfond og pengemarkedsfond. Renter og avkastning på fondene blir reinvestert. Det gir endringer i kostpris gjennom året.

Note 13 Kundefordringer

	2023	2022
Kundefordringer til pålydende	17 914	16 172
Balanseført verdi av kundefordringer 31.12	17 914	16 172
Sum resultatførte tap på krav	0	0

Note 14 Fordringer og gjeld

	2023	2022
Kortsiktige fordringer		
Avsetning refusjon sykkelønn	2 555	3 367
Forskuddsbetalte kostnader	2 138	1 886
Annen fordring	5 177	3 739
Sum kortsiktige fordringer	9 871	8 992

	2023	2022
Kortsiktig gjeld		
Skyldig lønn og feriepenger	183 814	172 931
Skyldig pensjonspremie	1 407	8 872
Periodisert øremerket tilskudd	892	58 315
Annen gjeld	49 731	109 173
Sum kortsiktig gjeld	235 844	349 291

Note 15 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkskonto (bundne midler) er per 31.12.23 kr 53 534.

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til Kirkerådet i Rettssubjektet Den norske kirke

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Rettssubjektet Den norske kirke som består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2023 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med Lov om tros- og livssynssamfunn med tilhørende forskrift og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Kirkerådet og direktøren (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår konklusjon om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere om årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon eller ikke inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, er vi pålagt å rapportere det.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende, og vi mener at årsberetningen er konsistent med årsregnskapet og inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for

årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyrrende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kirkerådet blant annet om det planlagte omfanget av og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen.

Oslo, 20. mars 2024
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Kjetil Andersen
statsautorisert revisor

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kjetil Andersen

Statsautorisert revisor

På vegne av: Ernst & Young AS

Serienummer: UN:NO-9578-5992-4-2398085

IP: 147.161.xxx.xxx

2024-03-20 16:45:26 UTC

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Rom for deg

*Den norske kirke er Norges folkekirke
med 3,5 millioner medlemmer.*

*Med 77 000 frivillige, 8 000 ansatte
og 1 600 kirkebygg er kirken til stede i hele
landet for å skape mer himmel på jord.*

